

T-2

Na osnovu člana 16. stav 4. Zakona o Vladi Zeničko-dobojskog kantona - Prečišćeni tekst („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona”, broj: 7/10), na prijedlog Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, Vlada Zeničko-dobojskog kantona, na 56. sjednici, održanoj dana 19.05.2020. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I.

Prihvata se Informacija o dostignutom stanju u oblastima socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom u 2019. godini.

II.

Informacija iz tačke I. ovog zaključka upućuje se u dalju skupštinsku proceduru.

III.

Zaključak stupa na snagu danom donošenja.

Broj: 02- 31-6950 /20
Datum, 19.05.2020. godine
Zenica

DOSTAVLJENO:

1x Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice,

1x Stručna služba Skupštine,

1x a/a.

PREMIJER

Mirza Ganić

INFORMACIJA

*o dostignutom stanju u oblastima socijalne zaštite, zaštite
civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom u 2019. godini*

Zenica, maj 2020. godine

S A D R Ź A J:

1. UVOD	3
2. DJELATNOST I ZAKONSKA REGULATIVA U SOCIJALNOJ ZAŠTITI	3
3. OBLAST SOCIJALNE ZAŠTITE.....	6
3.1. Prava iz socijalne zaštite	6
3.1.1. Stalna novčana pomoć.....	6
3.1.2. Privremena i jednokratna novčana pomoć	8
3.1.3. Pravo na refundaciju troškova medicinskog vještačenja.....	8
3.1.4. Osposobljavanje za samostalan život i rad.....	9
3.1.5. Smještaj u drugu porodicu.....	11
3.1.6. Smještaj u ustanove socijalne zaštite.....	13
3.1.7. Kućna njega i pomoć u kući	23
3.2. Osvrt na primjenu Federalnog Zakona u odnosu na ostvarivanje prava lica sa invaliditetom Zeničko-dobojskog kantona.....	23
4. OBLAST ZAŠTITE CIVILNIH ŽRTAVA RATA	25
5. OBLAST ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM.....	28
5.1. Dodatak na djecu	28
5.2. Naknada umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odustvuje sa posla za vrijeme trudnoće, porođaja i njege djeteta.....	31
5.3. Zaštita porodilja koje nisu u radnom odnosu	33
6. OSTALI OBLICI SOCIJALNE ZAŠTITE I ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM	38
6.1. Sufinansiranje „Sigurne kuće“ prevencije nasilja i zaštita žrtava nasilja u porodici na područja gradova/općina Zeničko-dobojskog kantona	38
6.2. Pomoć za javne-humanitarne kuhinje	39
6.3. Pomoć za potrebe i intervencije socijalno zaštitnog karaktera	39
6.4. Zdravstvena zaštita.....	40
6.5. Podrška nevladinim organizacijama i drugim pravnim licima.....	41
6.5.1. Nevladine organizacije.....	41
6.5.1. Podrška drugim pravnim licima	42
6.6. Obilježavanje „Dječije nedjelje“	42
6.7. Druga prava socijalne zaštite koje se finansiraju iz budžeta gradova/općina iz Zeničko-dobojskog kantona	43
7. NADZOR NAD STRUČNIM RADOM I UTROŠKOM BUDŽETSKIH SREDSTAVA	43
8. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA	45
8.1. Preporuke za djelovanje	47

1. UVOD

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona (u daljem tekstu: *Ministarstvo*) je u skladu sa Programom rada Vlade i Skupštine Zeničko-dobojskog kantona za 2020. godinu pripremilo Informaciju o dostignutom stanju u oblastima socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom u 2019. godini (u daljem tekstu: *Informacija*), s ciljem povećanja osviještenosti o značaju djelovanja u navedenim oblastima i unapređenja uslova za provođenje pravovremene i adekvatne zaštite prava prema potrebama građana¹ u stanju socijalne potrebe.

Informacija ukazuje na stanje u oblastima socijalne zaštite, zaštite osoba sa invaliditetom i zaštite porodice sa djecom na području Zeničko-dobojskog kantona u 2019. godini sa analitičkim osvrtom na: primjenu kantonalnih propisa, reformske procese, usluge, podršku lokalnih zajednica, status i broj korisnika, finansijske pokazatelje, te ostvarene rezultate i aktuelnu problematiku sa aspekta ustanova/institucija i korisnika i osoba u stanju socijalne potrebe.

Ministarstvo u okviru redovnih poslova i zadataka prati provođenja socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom kroz: priznavanje prava i trebovanje sredstava, rješavanje žalbi i postupak revizije predmeta, redovan stručni nadzor nad radom prvostepenih organa i drugih ustanova socijalne zaštite u smislu stručnog, upravnog nadzora i kontrole namjenskog utroška odobrenih budžetskih sredstava, te realizaciju programskih/projektnih aktivnosti organizacija civilnog društva.

Djelatnost Ministarstva posvećena je unapređenju prava i usluga građana u oblastima socijalne zaštite na kantonalnom i federalnom nivou, sa fokusom na prevenciju i otklanjanje ili umanj enje stanja socijalne potrebe pojedinca i porodice, te njihovu integraciju u društvenu zajednicu. Kroz sistem socijalne zaštite nastoji se obezbjediti ujednačen pristup pravima i uslugama na principu socijalne ugroženosti stanovništva, odnosno pomoći najranjivijem stanovništvu kako bi lakše prebrodilo rizike ili periode krize, prevenirali siromaštvo i druge negativne utjecaje kriznih stanja i perioda koji pogađaju porodicu, posebno djecu, stara lica, osobe sa invaliditetom i druge ranjive kategorije. Stoga za uspješno djelovanje socijalne zaštite potrebno je ostvariti adekvatnu podršku svih nivoa vlasti ali i oblasti, prije svega zdravstva, obrazovanja, policije i pravosuđa.

Za izradu Informacije, korišteni su podaci i informacije iz relevantnih dokumenata Ministarstva (izvještaja, analiza, evidencija, trebovanja i drugih akata), elektronske baze SOTAC, centara za socijalni rad/nadležnih općinskih službi socijalne zaštite, drugih ustanova socijalne zaštite, te programskih/projektnih aktivnosti organizacija civilnog društva.

U nastavku dajemo osvrt na dostignute rezultate u okviru djelovanja Ministarstva i drugih relevantnih sudionika u oblastima socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom.

2. DJELATNOST I ZAKONSKA REGULATIVA U SOCIJALNOJ ZAŠTITI

Prema Zakonu o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona”, broj: 13/07, 13/11, 3/15 i 2/16 - u daljem tekstu: *Kantonalni zakon*), **socijalna zaštita** je organizovana djelatnost u Federaciji BiH, Zeničko-dobojskom kantonu i gradu/općini, koja je usmjerena na osiguranje socijalne sigurnosti građana i njihovih porodica koji se nalaze u stanju socijalne potrebe. Provedbom Konvencije o pravima djeteta i drugih ratifikovanih konvencija, socijalna zaštita se ostvaruje u najboljem interesu djeteta ili odrasle osobe.

¹ *Napomena: Izrazi napisani samo u muškom rodu odnose se podjednako na muški i ženski rod.*

Djelatnost socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom obavljaju ustanove socijalne zaštite i općinske službe za upravu. Na području Zeničko-dobojskog kantona, ova djelatnost se provodi putem resornog Ministarstva i prvostepenih organa, to jeste 10 (deset) centara za socijalni rad i dvije općinske službe Usora i Doboj Jug koje su nadležne za obavljanje poslova socijalne zaštite. Pored navedenih ustanova u Zeničko-dobojskom kantonu djeluju i sljedeće ustanove socijalne zaštite, i to: 2 (dvije) ustanove za smještaj djece bez roditeljskog staranja, 1 (jedna) ustanova za dnevno zbrinjavanje djece i odraslih osoba sa invaliditetom, 2 (dvije) javne ustanove i 5 (pet) privatnih ustanova za smještaj starih osoba i 1 (jedna) privatna ustanova za kućnu njegu.

Katonalnim zakonom je propisano da navedenu djelatnost mogu obavljati i humanitarne organizacije, udruženja, vjerske zajednice i organizacije, kao i da gradovi/općine imaju mogućnost i obavezu dodatnog djelovanja na prevenciji stanja socijalne potrebe, odnosno proširivanja obima i sadržaja prava iz oblasti socijalne zaštite u skladu sa potrebama i mogućnostima.

U skladu sa načelima humanizma, solidarnosti i građanskog morala, socijalna zaštita porodice i njenih članova i građana pojedinaca ostvaruje se otkrivanjem i umanjnjem, odnosno otklanjanjem posljedica i uzroka koji dovode do stanja socijalne potrebe, na osnovu pruženih usluga i sticanjem određenih prava iz ove oblasti. **Socijalnom potrebom** smatra se trajno ili privremeno stanje u kome se nađe građanin ili njegova porodica bez svoje krivice, prouzrokovane usljed ratnih događaja, elementarnih nesreća općih ekonomskih kriza ili psihofizičkog stanja pojedinca, koje ne mogu otkloniti bez pomoći uže ili šire društvene zajednice.

Kantonalni zakon osigurava jednakost u pristupu i uživanju predmetnih prava, te zabranjuje bilo koji oblik diskriminacije, po bilo kojem osnovu kao što je rasa, spol, jezik, vjera, političko ili drugo mišljenje, nacionalno ili socijalno prijeklo, imovina, rođenje ili drugi status.

U skladu sa Kantonalnim zakonom, lica i porodice putem nadležnih centara za socijalni rad i nadležnih općinskih službi (u nastavku: *centara/službi*) u Zeničko-dobojskom kantonu (u daljem tekstu: *Kantona*) mogu ostvariti osnovna prava prikazana u Tabeli br. 1:

Tabela br. 1

Prava iz socijalne zaštite:	Prava civilnih žrtava rata:	Prava porodice sa djecom:
Novčana i druga materijalna pomoć (<i>stalna novčana pomoć, jednokratna, privremena pomoć, pomoć u naturi i drugo</i>)	Lična invalidnina ili mjesečno lično novčano primanje	Dodatak na djecu
Refundacija troškova medicinskog vještačenja u prvom stepenu	Dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica	Naknada umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odsustvuje sa posla radi trudnoće, porođaja i njege djeteta
Osposobljavanje za život i rad	Ortopedski dodatak	Novčana pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja žene majke koja nije u radnom odnosu
Smještaj u drugu porodicu	Porodična invalidnina i drugo	Jednokratna pomoć za opremu novorođenog djeteta
Smještaj u ustanove socijalne zaštite		Pomoć u prehrani djeteta do šest mjeseci i dodatna ishrana za majke – dojilje
Privremeni smještaj i zbrinjavanje u Sigurnoj kući		
Pravo na zdravstvenu zaštitu		
Usluge socijalnog i drugog stručnog rada		

Ministarstvo vrši upravne, stručne i druge poslove utvrđene zakonom, strategijama, akcionim planovima i drugim aktima iz nadležnosti Kantona. Organizovano je u dva sektora:

Sektor za socijalnu politiku i Sektor za rad, humanitarnu djelatnost i povratak. Sektor socijalne politike učestvuje, organizuje i provodi djelatnost u saradnji svim nivoima vlasti i institucijama, ustanovama i drugim društvenim subjektima u cilju otklanjanja i prevazilaženja socijalnih rizika, utvrđivanju socijalne potrebe, pomoći siromašnim i socijalno isključenim pojedincima i socijalnim skupinama, izjednačavanju životnih šansi, te općenito unapređivanju socijalne dobrobiti građana.

U skladu sa Programom rada Vlade Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu, Ministarstvo je u Sektoru socijalne politike provodilo sljedeće osnovne programske ciljeve:

- Dosljedno provođenje i primjena Kantonalnog zakona i Zakona o hraniteljstvu;
- Obezbjedenje budžetskih sredstava za finansiranje priznatih prava iz oblasti socijalne zaštite.
- Učešće u procesu reforme socijalne zaštite te upoznavanje i uključivanje stručnjaka iz ustanova i organizacija civilnog društva koje djeluju u ovoj oblasti na području Kantona;
- Izrada i provedba akcionih planova za djecu bez roditeljskog staranja, osobe sa invaliditetom i žrtve nasilja, u skladu sa referentnim federalnim dokumentima;
- Uspostavljanje adekvatnih modela podrške i zaštite porodica u stanju socijalne potrebe, odnosno poduzimanje preventivnih i drugih potrebnih mjera sa ciljem jačanja porodice;
- Razvijanje usluga za djecu u riziku od razdvajanja od porodice, usluga koje podstiču povratak u bilošku porodicu ili podržavaju razvoj hraniteljstva i usvojenja djece bez roditeljskog staranja;
- Unapređenje usluga dnevnog boravaka i dnevnih aktivnosti za djecu i odrasle osobe sa invaliditetom u JU „Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona“, te razvijanje dnevnog boravaka na području općina Zeničko-dobojskog kantona;
- Kontinuiran nadzor nad provođenjem zakona, drugih propisa i općih akata Kantona i kontrola namjenske potrošenje odobrenih budžetskih sredstava;
- Saradnja sa ustanovama, institucijama i organizacijama civilnog društva na svim nivoima.

S ciljem adekvatne primjene Kantonalnog zakona, Ministarstvo kontinuirano donosi podzakonske akte: pravilnike, uputstva, instrukcije i odluke. U toku 2019. godine u ovoj oblasti su doneseni sljedeći podzakonski akti:

- Pravilnik o načinu ostvarivanja prava na novčanu pomoć socijalno intervenirajućeg karaktera za osobe koje se nalaze u stanju socijalne potrebe, broj: 09-14-9646-3/19 od 30.10.2019. godine;
- Pravilnik za finansiranje i sufinansiranje programa/projekata nevladinih organizacija kantonalnog karaktera sa područja Zeničko-dobojskog kantona, broj: 09-14-11440-1/19 od 14.08.2019. godine;
- Pravilnik za finansiranje i sufinansiranje projekata povodom obilježavanja „Dječije nedjelje“ u Zeničko-dobojskom kantonu u 2019. godini, broj: 09-14-12954-1/19 od 11.09.2019. godine;
- Uputstvo o načinu usklađivanja novčanih iznosa, trebovanju i isplati novčanih naknada i pomoći za prava iz socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom, broj: 09-14-42-2/19 od 13.03.2019. godine;
- Uputstvo o izmjenama i dopunama Uputstva o načinu usklađivanja novčanih iznosa, trebovanju i isplati novčanih naknada i pomoći za prava iz socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom, broj: 09-14-42-3/19 od 26.03.2019. godine.

Ministarstvo je u kontinuirano učestvovalo u aktivnostima reformskih procesa u oblastima socijalne zaštite u Federaciji BiH, kao i u izradi strateških, analitičkih i drugih planskih dokumenata, te izradi nove zakonske regulative u Federaciji BiH.

Ove aktivnosti su provodene u skladu sa raspoloživim mogućnostima Ministarstva, u saradnji sa Federalnim ministarstvom rada i socijalne politike (u daljem tekstu: *Federalno ministarstvo*), i drugim nadležnim ministarstvima kantonalnog, entitetskog i državnog nivoa, te kroz stalnu i neposrednu saradnju sa nadležnim centrima/službama i organizacijama civilnog društva sa posebnim naglaskom na nevladine organizacije.

3. OBLAST SOCIJALNE ZAŠTITE

3.1. Prava iz socijalne zaštite

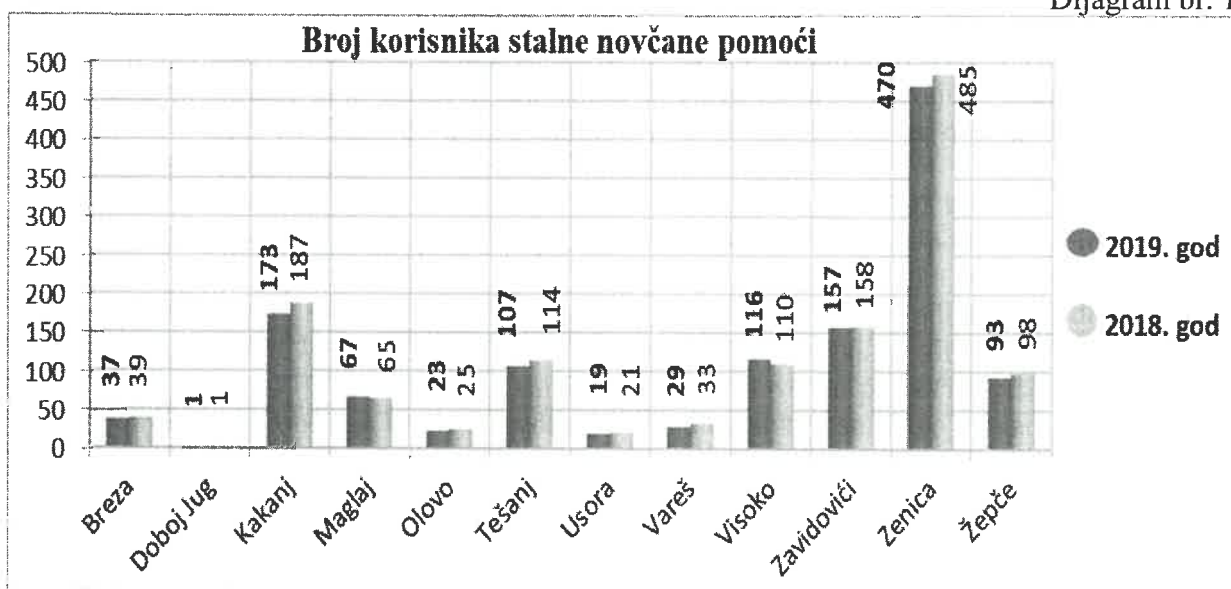
3.1.1. Stalna novčana pomoć

Prema Kantonalnom zakonu, pravo na stalnu novčanu pomoć mogu ostvariti lica koja su nesposobna za rad, odnosno spriječena u ostvarivanju prava na rad, koja nemaju dovoljno prihoda za izdržavanje i koja nemaju članova porodice niti srodnike koji su po zakonu obavezni da ih izdržavaju ili ako ih imaju da ta lica nisu u mogućnosti da izvršavaju obavezu izdržavanja. Sredstva za stalnu novčanu pomoć obezbjeđuju se i finansiraju u obimu 60% potrebnih sredstava iz Budžeta Kantona, a 40% iz Budžeta grada/općina.

Pravo na stalnu novčanu pomoć u 2019. godini ostvarivalo je 1.293 korisnika, a iz Budžeta Kantona izdvojena su sredstva u iznosu od 1.288.699,93 KM. Upoređivanjem stanja sa podacima iz 2018. godine, kada je ovo pravo ostvarivalo 1.335 korisnika, a iz Budžeta Kantona utrošeno 1.266.984,44 KM, možemo konstatovati da je tokom 2019. godine došlo do smanjenja za 42 korisnika prava. U istom periodu evidentirano je veće izdvajanje finansijskih sredstava za 21.715,49 KM ili 1,71%, jer su povećani iznosi stalne novčane pomoći i vršene retroaktivne isplate pomoći po okončanju revizije predmeta korisnicima koji su pravo ostvarili krajem 2018. godine.

Više uporednih informacija je dato u dijagramima br. 1 i 2, gdje su prikazani brojni pokazatelji o broju korisnika po gradovima/općinama Zeničko-dobojskog kantona, kao i utrošak dijela finansijskih sredstava koja su isplaćena samo iz Budžeta Kantona. Ukupni podaci o odobrenim sredstvima i broju korisnika po gradovima /općinama Zeničko-dobojskog kantona, predloženi su u Tabeli br. 8, na strani broj 22.

Dijagram br. 1

[Handwritten signature]

Kantonalnim zakonom je propisano da se jednom godišnje vrši usklađivanje novčanih pomoći ukoliko nisu fiksno utvrđene, sa utvrđenim iznosom prosječne plaće Kantona iz prethodne godine (u daljem tekstu: *prosječna plaća*), zbog čega je Ministarstvo donijelo Uputstvo o načinu utvrđivanja i trebovanja novčanih naknada korisnicima prava iz socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom, koje se primjenjivalo od 01.03.2019. godine.

U 2019. godini naknade i pomoći su isplaćivane prema prosječnoj plaći Kantona u iznosu 763,00 KM, što je uticalo na neznatno uvećanje svih naknada i pomoći, jer je u 2018. godini prosječna plaća u Kantonu iznosila 737,00 KM.

Iznosi uvećanja stalne novčane pomoći su prikazani u Tabeli br. 2.

Tabela br. 2

Brojna struktura porodice	Ukupna visina stalne novčane pomoći		Učešće Kantona u iznosu od 60%		Učešće Grada/Općina u iznosu od 40%	
	2019.	2018.	2019.	2018.	2019.	2018.
Jednočlano i dvočlano domaćinstvo	129,71	125,29	77,83	75,17	51,88	50,12
Tročlano domaćinstvo	142,68	137,82	85,61	82,69	57,07	55,13
Četveročlano domaćinstvo	156,95	151,60	94,17	90,96	62,78	60,64
Petočlano domaćinstvo	172,65	166,76	103,59	100,06	69,06	66,70
Šestočlano i veće domaćinstvo	175,49	169,51	105,29	101,71	70,20	67,80

Prema izvještajima centara/službi, a u skladu sa odlukama: Grada Zenice, Općine Tešanj i Općine Usora, finansirano je pravo na stalnu novčanu pomoć pod povoljnijim uslovima iz budžeta ovih lokalnih zajednica u 2019. godini. U gradu Zenica tokom 2019. godine, ovo pravo ostvarivalo je 177 korisnika u iznosima pomoći od 129,71 KM do 175,49 KM, za što je ukupno utrošeno 300.134,13 KM. U općini Tešanj pravo na stalnu novčanu pomoć ostvarivalo je 105 korisnika u iznosima pomoći od 51,88 KM, a ukupno je utrošeno 73.000,00 KM. U općini Usora pravo je ostvarivalo 15 korisnika u iznosima pomoći od 75,00 KM i 100,00 KM, a ukupno je utrošeno 8.100,00 KM.

Pravo na druge materijalne pomoći korisnici stalne novčane pomoći ostvarivali su u:

- Gradu Zenica - pravo na subvenciju grijanja za 715 korisnika u ukupnom iznosu 164.641,35 KM, kao i troškove dženaze/sahrane koje u potpunosti finansira gradska služba;

[Handwritten signature]

- Općini Usora – sufinansirani su troškovi komunalnih usluga za 18 korisnika stalne novčane pomoći u iznosima 17,00 KM mjesečno u ukupnom iznosu 3.672,00 KM i za 4 korisnika stalne novčane pomoći u svrhu troškova sahrane/dženaze odobrene su jednokratne pomoći u iznosu od po 460,00 KM, to jeste ukupno 1.840,00 KM;
- Općini Tešanj - pravo na subvenciju grijanja ili ogrijeva ostvarivalo je 105 korisnika u ukupnom iznosu 22.000,00 KM;
- Grad Visoko – za 8 korisnika stalne novčane pomoći u svrhu troškova dženaze/sahrane odobrene su jednokratne pomoći u iznosu po 700,00 KM, u ukupnom iznosu 5.512,97 KM;
- Općini Vareš – za 34 korisnika ostvarilo pravo na subvenciju komunalnih usluga i za 5 korisnika stalne novčane pomoći odobrena su sredstva za troškove sahrane/dženaze u ukupnom iznosu 1540,00 KM.

Prema Kantonalnom zakonu, gradovi/općine su obavezne da snose troškove dženaze/sahrane za korisnike stalne novčane pomoći. Također, u skladu sa tačkom II Odluke Vlade Federacije BiH o subvencioniranju potrošnje električne energije, broj: 754/2011 od 19.07.2011. godine, svi korisnici stalne novčane pomoći sa područja Zeničko-dobojskog kantona su ostvarivali pravo na subvenciju električne energije tokom 2019. godine.

3.1.2. Privremena i jednokratna novčana pomoć

Privremena i jednokratna novčana pomoć priznaje se licima ili porodicama koje se nađu u stanju socijalne potrebe usljed okolnosti propisanih Kantonalnim zakonom. Odobravanjem ovih pomoći postižu se pozitivni efekti, jer se u skladu sa načelima blagovremenosti i efikasnosti omogućava ublažavanje, prevazilaženje ili otklanjanje nastalog stanja socijalne potrebe pojedinca i porodice, odnosno ima za cilj preventivno djelovanje za uspješno funkcionisanje pojedinaca i porodica.

U 2019. godini, sredstava za privremene i jednokratne novčane pomoći su odobrena Odlukom Vlade Kantona, broj: 02-14-9229/19 od 29.05.2019. godine, u ukupnom iznosu od 165.100,00 KM, u istom iznosu kao i u 2018. godini. Centri/službe su provodili postupak odobravanja predmetnih pomoći na osnovu podnesenih zahtjeva i procjena njihovih Stručnih timova. Sumirani podaci iz centara/službi o broju korisnika privremene i jednokratne pomoći pokazuju da je pomoć ostvarilo 1.581 korisnik. Podaci o odobrenim sredstvima i broju korisnika po gradovima/općinama Zeničko-dobojskog kantona predočena su u Tabeli br. 8, na strani broj 22. Uzimajući u obzir podatke iz 2018. godine, kada je predmetna prava ostvarilo 1.335 korisnika, možemo konstatovati da je u 2019. godini ovo pravo ostvarilo 246 korisnika više.

Prema dostavljenim podacima, u skladu sa gradskim/općinskim odlukama putem centara/službi za korisnike privremene i jednokratne novčane pomoći u 2019. godini sredstva su izdvajali i: Grad Zenica za 289 korisnika u ukupnom iznosu 30.000,00 KM; Općina Tešanj za 1.292 korisnika u ukupnom iznosu 77.000,00 KM; Općina Doboju Jug za 51 korisnika u ukupnom iznosu 6.518,33 KM; Općina Žepče za 270 korisnika u ukupnom iznosu 42.680,18 KM; Grad Visoko za 305 korisnika u ukupnom iznosu 63.123,00 KM; Općina Breza za 103 korisnika u ukupnom iznosu 16.380,00 KM i Općina Vareš za 89 korisnika u ukupnom iznosu 11.024,03 KM.

3.1.3. Pravo na refundaciju troškova medicinskog vještačenja

U skladu sa Zakonom o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom („Službene novine Federacije BiH“, broj: 36/99, 54/04, 39/06, 14/09 i

40/18, u daljem tekstu: *Federalni zakon*) obaveza kantona je da finansiraju pravo na refundaciju troškova medicinskog vještačenja za osobe kojima je utvrđena visina invaliditeta 90% ili 100%. Na području Zeničko-dobojskog kantona ovo pravo se ostvaruje u skladu sa Uputstvom Ministarstva o postupku priznavanja nadoknade troškova medicinskog vještačenja u prvom stepenu, broj: 09-37-21153/15 od 30.11.2015. godine.

Refundacija troškova medicinskog vještačenja u Institutu za medicinsko vještačenje po obradi iznosi 85,41 KM, a u kućnoj posjeti 128,11 KM. U 2019. godini pravo na refundaciju troškova ostvarilo je 325 korisnika i utrošeno 36.689,36 KM, dok je u 2018. godini ovo pravo ostvarilo 377 korisnika i utrošeno 41.385,61 KM. Dakle, u 2019. godini pravo je ostvarilo manje za 52 korisnika i utrošeno manje sredstava za 4.696,25 KM ili 12,8%.

3.1.4. Osposobljavanje za samostalan život i rad

Pravo na osposobljavanje za samostalan život i rad ostvaruju djeca i mlade osobe sa poteškoćama u psihofizičkom razvoju:

- do navršenih 15 godina života kroz osnovno obrazovanje i odgoj u ustanovama namjenjenim djeci sa smetnjama u psihofizičkom razvoju ili u posebnim odgojnim grupama odgovarajućih ustanova za osnovno obrazovanje;
- do navršenih 18 godina života ukoliko zbog psihofizičkih sposobnosti nisu bili u stanju završiti osposobljavanje za samostalan život i rad u predviđenom roku;
- ukoliko nastavljaju osposobljavanje i rad u srednjoj školi gdje se ostvaruju stručni, posebno prilagođeni programi za obrazovanje djece sa smetnjama u fizičkom ili psihičkom razvoju, te
- poslije navršene 21. godine života, ukoliko je to pravo uspostavljeno do navršene 21. godine života.

Dijete ili mlada osoba koje se radi osposobljavanja za samostalan život i rad upućuje izvan mjesta prebivališta, odnosno boravišta, u skladu sa uslovima i kriterijima utvrđenim Kantonalnim zakonom, ima pravo na pokriće troškova smještaja, prehrane i prijevoza. Prijevoz do obrazovne institucije može ostvariti dijete ili mlada osoba a po potrebi i roditelj/pratilac, u visini cijene mjesečne vozne karte za prijevoz autobusom u javnom saobraćaju, ukoliko se ne nalazi na internatskom ili porodičnom smještaju.

Porodici sa djecom i mladima koje koriste ovo pravo, također se priznaje prava na dječiji dodatak pod povoljnijim uslovima, te mogu ostvariti jednokratnu, privremenu ili socijalno-intervenirajuću pomoć sa ciljem ublažavanja ili prevazilaženja stanja socijalne potrebe. Podaci o broju korisnika internatskog smještaja, po mjestu prebivališta korisnika i boravka u ustanovi, dati su u Tabeli br. 3.

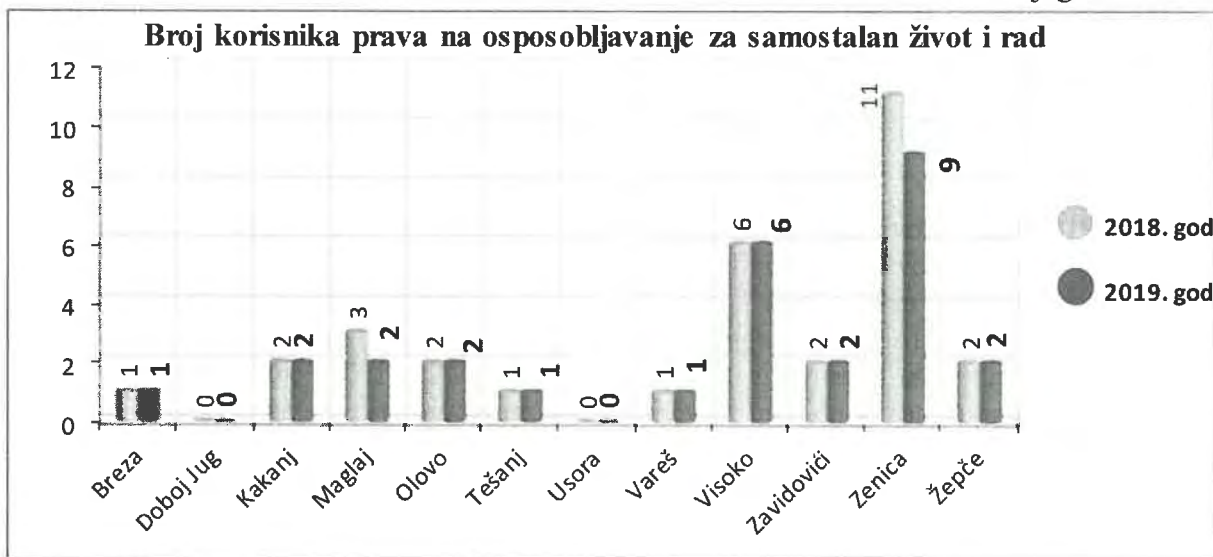
Tabela br. 3.

Redni broj	SOCIJALNE USTANOVE	GRADOVI/OPĆINE ZENIČKO- DOBOJSKOG KANTONA													
		Godina	Breza	Doboj Jug	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tešanj	Usora	Vareš	Visoko	Zavidovići	Zenica	Žepče	UKUPNO
1.	Centar za slušnu i govornu rehabilitaciju Sarajevo	2019. god	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	2	0	3
		2018. god	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	3	0	4
2.	JU Centar za slijepu i slabovidnu djecu Sarajevo	2019. god	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1	5	0	8
		2018. god	0	0	0	1	0	1	0	0	0	1	5	0	8
3.	Zavod za specijalno obrazovanje i vaspitanje Mjednica	2019. god	1	0	0	0	0	0	0	1	3	0	0	1	6
		2018. god	1	0	0	0	0	0	0	1	3	0	1	1	7
4.	Centar za obrazovanje, vaspitanje i rehabilitaciju slušanja i govora Tuzla	2019. god	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
		2018. god	0	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
5.	Đački dom Zenica	2019. god	0	0	2	0	1	0	0	0	2	0	1	1	7
		2018. god	0	0	2	1	1	0	0	0	2	0	1	1	8
6.	PRIJEVOZ	2019. god	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0	3
		2018. god	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	1	0	3
UKUPNO		2019. god	1	0	2	2	2	1	0	1	6	2	9	2	28
UKUPNO		2018. god	1	0	2	3	2	1	0	1	6	2	11	2	31

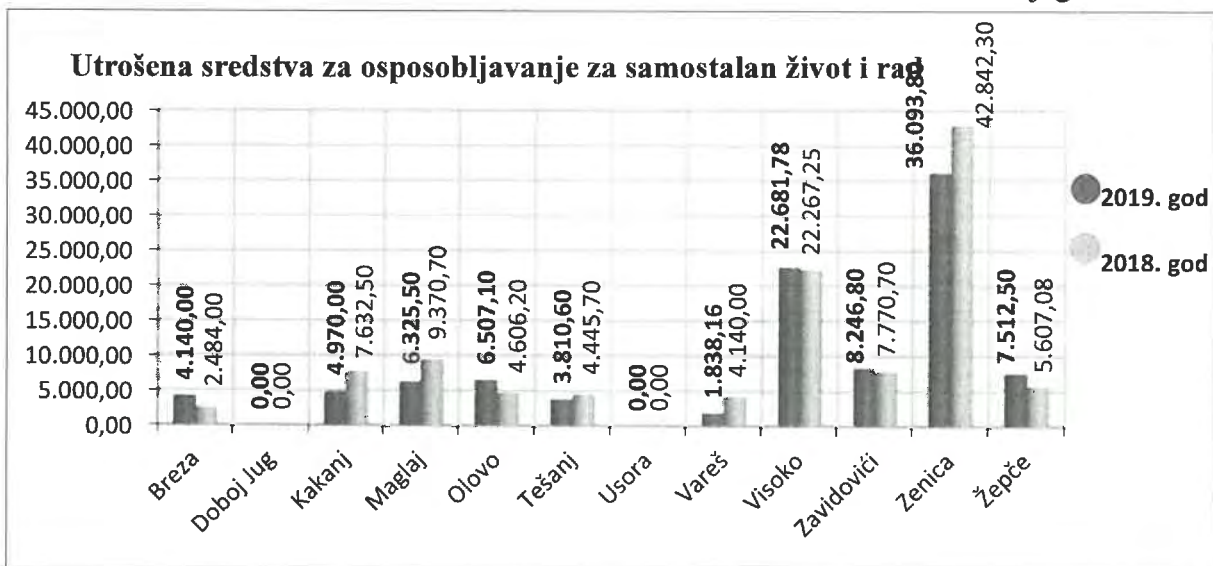
Pravo na internatski smještaj u ustanovama za osposobljavanje za život i rad u 2019. godini ostvarivalo je 25 djece i mladih osoba ometenih u psiho-fizičkom razvoju, dok su pravo na prijevoz do obrazovne institucije ostvarivala 3 korisnika, i to po jedan korisnik iz: Zenice, Visokog i Olova. To znači da je za finansiranje prava ukupno 28 korisnika u 2019. godini iz Budžeta Kantona utrošeno 102.126,24 KM. U 2018. godini internatski smještaj je ostvarivalo 28 korisnika i 3 korisnika su ostvarivala pravo na prijevoz, tako da je za ukupno 31 korisnika ovog prava iz Budžeta Kantona utrošeno 111.166,43 KM. Dakle, pravo na osposobljavanje za život i rad u 2019. godini ostvarivalo je manje 3 korisnika i utrošeno je manje sredstava za 9.040,19 KM ili oko 9%.

Više komparativnih podataka o broju korisnika i potrošnji sredstava, po gradovima /općinama Kantona može se vidjeti u dijagramima br. 3 i 4.

Dijagram br. 3

Dijagram br. 4

R. 89/19

3.1.5. Smještaj u drugu porodicu

Smještaj u drugu porodicu mogu ostvariti djeca i odrasla lica kojima je potrebna stalna briga i pomoć radi zadovoljavanja njihovih životnih potreba, a koje ne mogu ostvariti u krugu vlastitih porodica ili na drugi način i to pod uslovima propisanim Kantonalnim zakonom i Zakona o hraniteljstvu u Federaciji BiH („Službenim novinama Federacije BiH”, broj 19/17 – u daljem tekstu: *novi Zakon*). S obzirom da Kanton još nije uskladio svoje propise sa novim Zakonom, odredbe novog Zakona primjenjuju se neposredno, a Kantonalni zakon u pogledu finansiranja i učešća u troškovima smještaja.

S ciljem stvaranja uslova za adekvatnu primjenu novog Zakona, a u skladu sa propisanim obavezama, Federalno ministarstvo rada i socijalne politike provodi aktivnosti edukacije kako profesionalaca iz centara/sluzbi, tako i potencijalnih i postojećih hranitelja. Kao rezultat navedenih aktivnosti, na području Kantona djeluje 5 certificirana trenera/ profesionalaca iz centara za socijalni rad, koji provode edukacije hranitelja prema međunarodno priznatom „PRIDE“ modelu edukacije u oblasti hraniteljstva. Certificirani treneri su tokom 2019. godine izvršili edukaciju 79 hranitelja sa područja Kantona.

Hraniteljstvo kao vaninstitucionalni oblik zbrinjavanja djece i odraslih predstavlja izazov u oblasti socijalne zaštite, te je stoga neophodno razvijati svijest građana i profesionalaca, zatim uspostaviti i razvijati nove procedure na području Kantona, a što bi dugoročno trebalo da unaprijedi uslugu hraniteljstva i primjenu novog Zakona.

Članom 30. stav (3) novog Zakona propisano je da se rješenje o priznavanju prava na smještaj i upućivanje u hraniteljsku porodicu donosi uz prethodno pribavljenu saglasnost kantonalnog ministarstva u pogledu hraniteljske naknade i naknade za izdržavanje hranjenika. Broj izdatih saglasnosti za ostvarivanje prava djece na smještaj u hraniteljsku porodicu u 2019. godini prema gradovima/općinama Kantona naveden je u Tabeli br. 4.

Tabela br. 4

Date saglasnosti za smještaj u hraniteljsku porodicu	Breza	Doboj	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tešanj	Usora	Visoko	Vareš	Zavidovi	Zenica	Žepče	Ukupno:
- srodnička porodica	3	0	1	0	0	0	0	0	0	1	2	0	7
- nesrodnička porodica	1	0	7	1	0	1	0	3	0	0	2	0	15
Ukupno:	4	0	8	1	0	1	0	3	0	1	4	0	22

Vežano za navedene podatke, bitno je naglasiti da je u svrhu primjene novog Zakona ovo ministarstvo dalo 10 saglasnosti za nastavak smještaja korisnika u hraniteljskim porodicama, te da su, od ukupnog broja, date i saglasnosti za smještaj 4 odrasle osobe u hraniteljsku porodicu.

Od 23. marta 2018. godine u primjeni je novi Zakon i prava su priznavana zavisno od ispunjavanja propisanih uslova. S obzirom na povodenje upravnog postupka i procedure trebovanja sredstava, isplata naknada po novom Zakonu je uslijedila tek od novembra 2018. godine. Iz ovih razloga, trebovanje dijela sredstava za retroaktivnu isplatu naknada iz 2018. godine prenesena je na teret Budžeta Kantona za 2019. godinu.

U skladu sa Uputstvom o izmjenama i dopunama Uputstva o načinu usklađivanja novčanih naknada, trebovanja i isplati novčanih naknada i pomoći za prava iz socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom, broj: 09-14-42-3/19 od 26.03.2019. godine, naknade su utvrđivane po novom Zakonu u iznosima datim u Tabeli br. 5.

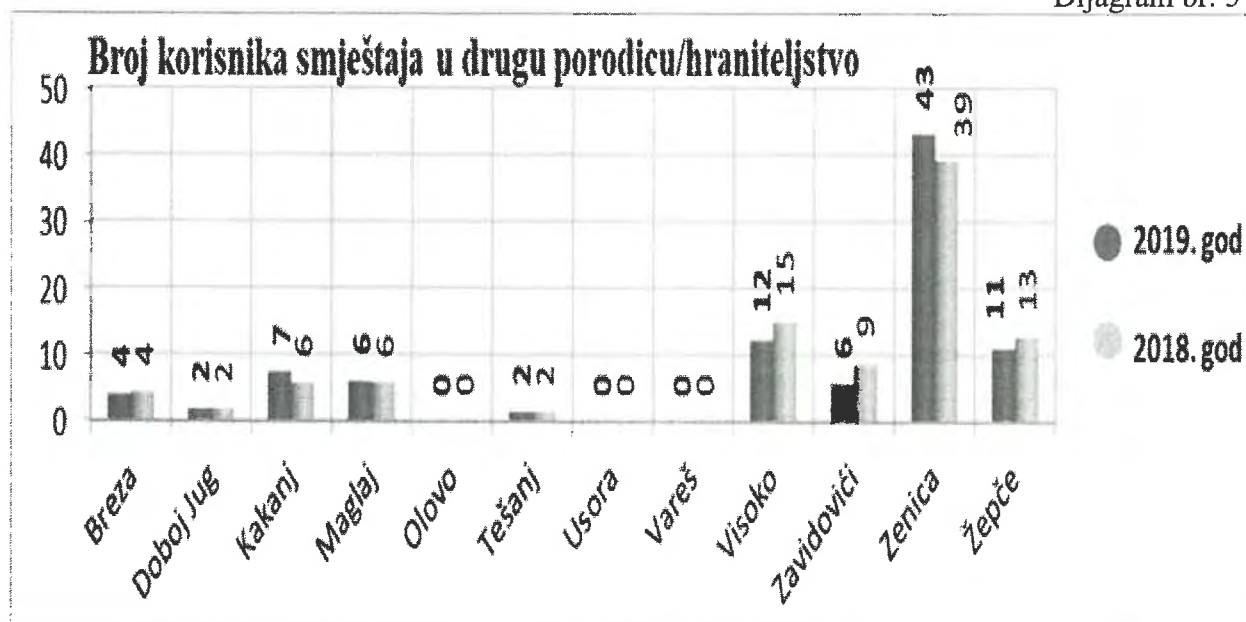
Tabela br. 5

Visina hraniteljske naknade i naknade za izdržavanje hranjenika	Isplata u 2019. godini
Naknada za prvog hranjenika u tradicionalnom hraniteljstvu - 15%	133,35 KM
Naknada za narednog hranjenika -15% od iznosa za prvog hranjenika	20,00 KM

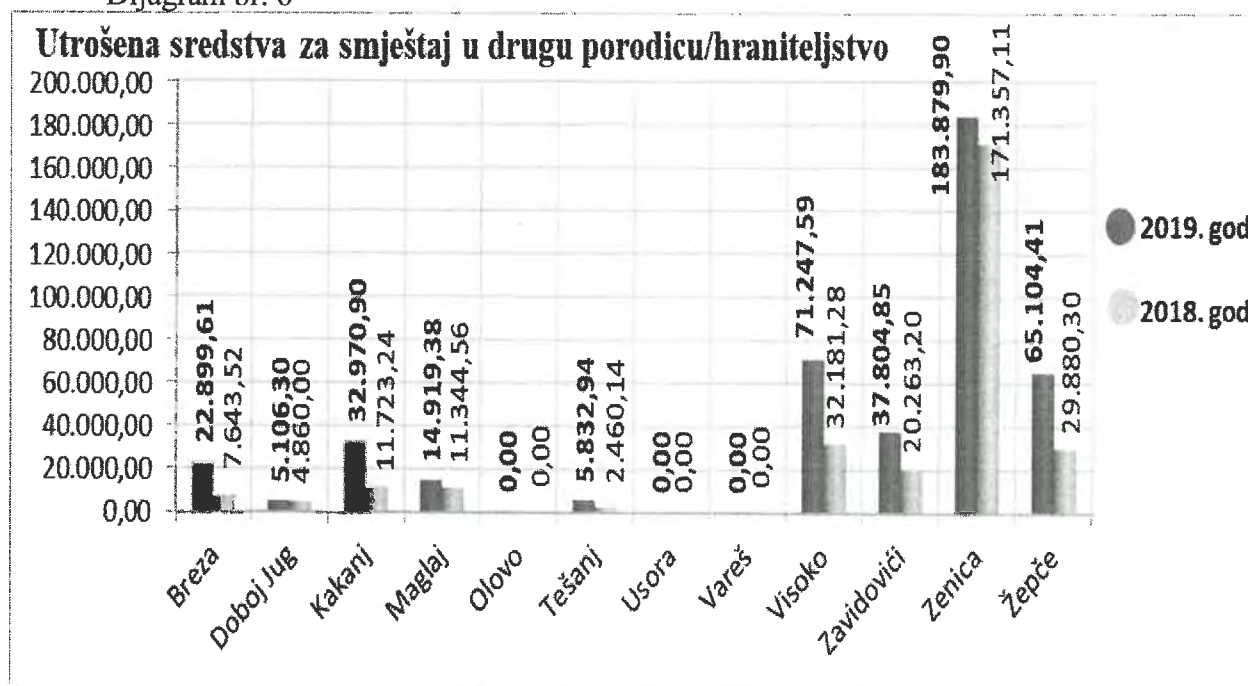
Naknada za prvog hranjenika u specijalizovanom hraniteljstvu - 30%	266,70 KM
Naknada za narednog hranjenika -30% od iznosa za prvog hranjenika	53,34 KM
Naknada za izdržavanje hranjenika u tradicionalnom hraniteljstvu -30%	266,70 KM
Naknada za izdržavanje hranjenika u specijalizovanom hraniteljstvu -50%	444,50 KM

Detaljniji pokazatelji o broju korisnika i utrošenim sredstvima za pravo na smještaj djece i odraslih u drugu porodicu, po gradovima/općinama Kantona za 2019. i 2018. godinu, dati su u dijagramima br. 5 i 6.

Dijagram br. 5

Dijagram br. 6

U 2019. godini, ovo pravo je ostvarilo 93 korisnika i za finansiranje naknada iz Budžeta Kantona utrošena su sredstva u iznosu 439.765,88 KM. Poređenjem navedenih podataka sa

podacima iz 2018. godine, kada je za 95 korisnika utrošeno 291.713,35 KM, može se konstatovati da su utrošena veća finansijska sredstva za 148.052,53 KM ili oko 51% više, na što je uticala retroaktivna isplata naknada za hranitelja i naknada za održavanje hranjenika iz 2018. godine. Podaci o odobrenim sredstvima i broju korisnika po gradovima/općinama Zeničko-dobojskog kantona, predloženi su u Tabeli br. 8, na strani broj 22.

3.1.6. Smještaj u ustanove socijalne zaštite

Prema Kantonalnom zakonu, smještaj u ustanovu socijalne zaštite može ostvariti dijete i odraslo lice kojem je potrebna stalna briga i pomoć u zadovoljavanju njihovih životnih potreba, a ne može ih ostvariti u vlastitoj ili drugoj porodici ili na drugi način, a pod uslovima i na način predviđen Kantonalnim i Federalnim zakonom. Ovim pravom obezbjeđuje se zbrinjavanje: djece bez roditeljskog staranja, djece čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama, odgojno zanemarene i zapuštene djece, djece žrtava nasilja u porodici, djece sa poremećajima u ponašanju, samohrane nezaposlene trudnice i samohrane nezaposlene majke sa djetetom do 12 mjeseci starosti, lica s invaliditetom, lica sa duševnim smetnjama, starijih lica bez porodičnog staranja u stanju socijalne potrebe i lica koja su ovisna o psihoaktivnim supstancama.

U skladu sa Kantonalnim zakonom, ugovorno su regulisani međusobni odnosi i obaveze Ministarstva i ustanova socijalne-zdravstvene zaštite. Korisnici ovog prava nalaze se na smještaju u sljedećim ustanovama socijalne zaštite na području Kantona: JU „Dom za stara lica Zenica“ Zenica, JU „Penzionerski dom sa stacionarom“ Zeničko-dobojskog kantona, Ustanova „Centar za zbrinjavanje i njegu starih i iznemoglih lica“ Zenica, JU „Dom porodica“ Zenica, Ustanova za prihvatanje i odgoj djece „Mala škola“ Vareš, Ustanova „Sumero centar za podršku osobama sa invaliditetom“ Podružnica Zenica, Ustanova za smještaj starijih lica „Zlatno doba“ Usora, te i u drugim ustanovama van Zeničko-dobojskog kantona koje su navedene u Tabeli broj 8.

U 2019. godini, Ministarstvo je rješavalo podnesene zahtjeve za utvrđivanju propisanih uslova za obavljanje djelatnosti ustanove socijalne zaštite. S tim u vezi, izdata su sljedeća rješenja, i to:

- Ustanovi za smještaj starih i iznemoglih lica „SIRA DOM“ Tešanj, na adresi: Lepenica br. 294, općina Tešanj, Rješenje broj: 09-35-04442-6/18 od 05.07.2019. godine;
- Ustanovi za kućnu njegu SeVital u Kaknju, na adresi: Alije Izetbegovića 5+4+M, općina Kakanj, Rješenje broj: 09-35-008145-3-2/18 od 03.05.2019. godine;
- Ustanova MINISTRO dom za starije i nemoćne Žepče, na adresi: Novo naselje bb, općina Žepče, Rješenje broj: 09-35-11889-2/19 od 18.12.2019. godine kojim je data prethodna saglasnost za početak obavljanja djelatnosti.

Shodno odredbama Kantonalnog zakon, prvostepeni organi su dužni da podnesu zahtjev za saglasnost Ministarstva u slučajevima kada će se ostvareno pravo djelimično ili u potpunosti finansirati iz Budžeta Kantona, odnosno prije donošenja rješenja o ostvarivanju prava na: smještaj u ustanovu socijalne zaštite, smještaj u hraniteljsku porodicu, smještaj u terapijske zajednice, osposobljavanje za život i rad, te za plaćanje troškova sahrane/dženaze korisnika smještaja u ustanovi socijalne zaštite. Na osnovu podnesenih zahtjeva centara/službi, Ministarstvo je u 2019. godini dalo 299 saglasnosti za 245 korisnika smještaja. U Tabeli br. 8 dati su podaci o vrsti smještaja i broju lica koja su dobila saglasnost za smještaj.

Tabela br. 6

Općina/ grad	Ukupan broj izdatih saglasnosti	Pregled o broju lica prema datim saglasnostima u 2019. godini i prema vrsti smještaja													Broj obnovljenih privremenih saglasnosti za smještaj u ustanove i hraniteljstvo	
		Za ukupan broj lica	od čega mlhd. lica	od čega odraslih lica	Gender		privremene saglasnosti za smještaj u ustanovu	nova saglasnost za stalni smještaj	Ustanova Sumero	Prihvatilište JU "Dom porodica"	hraniteljstvo		terapijska zajednica	sahrana/dženaža		
					M	Ž					srodnička porodica	nesrodnička porodica				
Breza	20	14	5	9	6	8	14	2	0	0	2	2	0	0	0	14
Doboj Jug	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Kakanj	39	30	12	18	13	17	21	4	3	0	5	3	0	0	3	20
Maglaj	12	9	2	7	7	2	9	1	0	0	0	1	1	0	0	10
Olovo	1	1	0	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Tešanj	17	20	4	16	10	10	9	3	0	1	0	1	1	1	1	9
Usora	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Vareš	22	21	0	21	11	10	8	8	0	0	0	0	0	0	6	2
Visoko	30	26	8	18	9	17	16	10	1	0	0	3	0	0	0	17
Zavidovići	35	28	7	21	16	12	27	4	1	0	1	0	0	0	2	12
Zenica	99	80	24	56	44	36	64	11	5	0	2	2	0	0	15	50
Žepče	24	16	1	15	7	8	17	2	3	0	0	0	0	0	2	10
Ukupno:	299	245	63	182	123	121	185	46	13	1	10	12	2	1	29	144

Navedeni podatak o broju saglasnosti za smještaj malodobnih lica odnosi se na: privremeni smještaj za 44 djece u ustanove socijalne zaštite, saglasnost za smještaj u hraniteljske porodice za 18 djece, osposobljavanje za život i rad za 2 djece i smještaj za 2 djece sa majkom u Prihvatilište za samohrane nezaposlene trudnice i samohrane nezaposlene majke sa djetetom do 12 mjeseci starosti pri JU „Dom porodica“ Zenica.

Tokom 2019. godine, ovo ministarstvo je izvršavalo obavezu sufinansiranja ili finansiranja smještaja za ukupno 668 lica u 21 ustanovi socijalne, odnosno socijalno-zdravstvene zaštite. Posmatrajući sa aspekta uvođenja ili prekida prava na smještaj u ustanove, u januaru 2019. godine su ovo pravo ostvarivala 552 lica, dok je u decembru 2019. godine ovo pravo ostvarivalo 549 lica, što ukazuje na fluktuaciju korisnika u pogledu novog smještaja, odnosno prekida smještaja. S tim u vezi, od ukupnog broja od 668 korisnika, u 2019. godini je za 117 osoba prestao smještaj usljed smrti, napuštanja ustanove ili zbog usvojenja, te premještaja u hraniteljske porodice. Također, od navedenog ukupnog broja, u 7 ustanova socijalne zaštite na području Kantona, na smještaju se nalazilo 290 osoba.

Iz navedenog se može zaključiti da je i dalje prisutna potreba za institucionalnim smještajem iako ovo ministarstvo prvenstveno upućuje na postupanja s ciljem stvaranja uslova za ostanak lica u porodičnom okruženju i lokalnim zajednicama, odnosno podržava reformske procese u pogledu deinstitucionalizacije i transformacije ustanova socijalne zaštite. S tim u vezi, u 2019. godini je evidentan porast broja zahtjeva za smještaj djece, starijih lica bez porodičnog staranja, kao i lica s invaliditetom i lica sa duševnim oboljenjima u ustanove socijalne zaštite, što ukazuje na nedovoljnu podršku šire porodice u slučaju većine korisnika, kao i nedostatak međusektoralne saradnje i podrške ustanova i institucija koje djeluju u ključnim sektorima na nivou lokalnih zajednica, a odgovorna su da omoguće adekvatnu stručnu podršku i brigu za navedena lica i njihove porodice.

Ministarstvo u slučajevima gdje je neophodan institucionalni smještaj, u skladu sa donesenim zakonskim i podzakonskim aktima koje uređuju ovu oblast, kao prioritet za smještaj

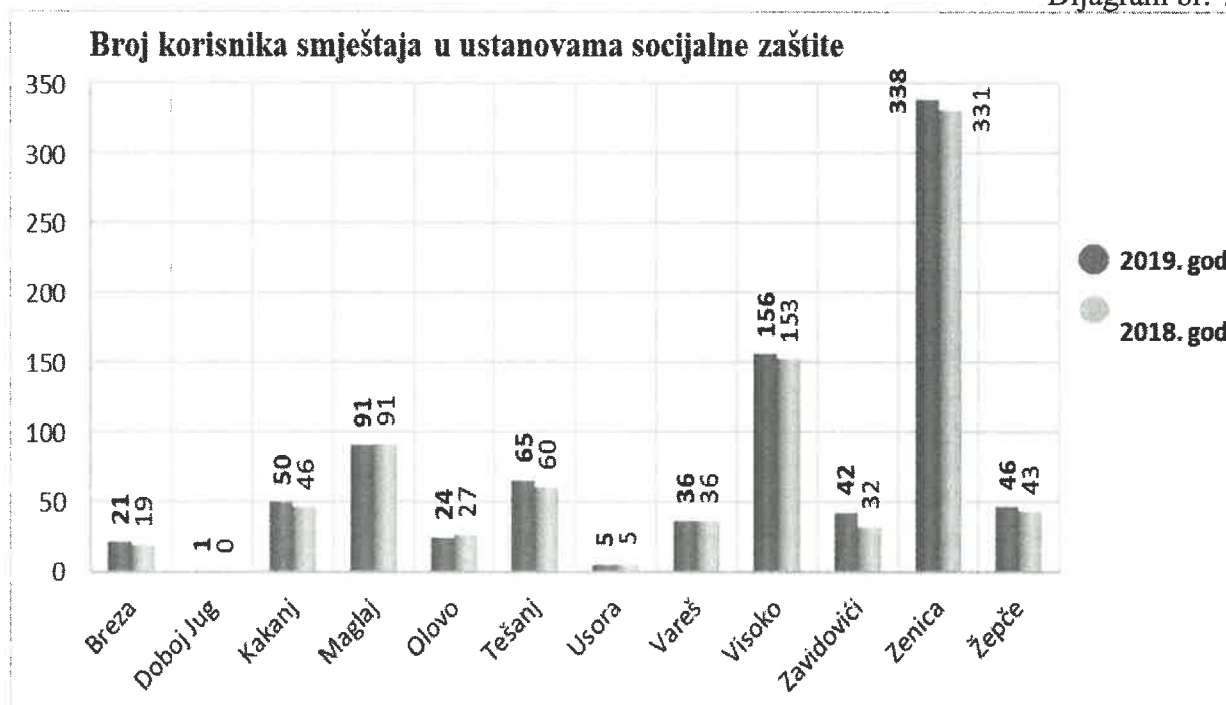
uzima u razmatranje javne i privatne ustanove socijalne zaštite sa područja Kantona. Na ovaj način, većini korisnika je omogućen ostanak u lokalnoj zajednici ili bližem okruženju, te je korisnicima i njihovim srodnicima jednostavnije održavanje kontakata (posjete srodnika, posjete korisnika porodici i drugo). Na ovaj način se potencira korištenje i jačanje postojećih resursa i kvalitete usluga socijalne zaštite na području Kantona.

Vezano za zbrinjavanje starijih lica u stanju socijalne potrebe i bez porodičnog staranja, evidentno je da je prioritetan razvoj i integrisanje usluge kućne njege i brige u svim lokalnim zajednicama Kantona, a posebno zbog ograničenih kapaciteta ustanova socijalne zaštite, sa naglaskom na dvije javne ustanove koje djeluju na području Kantona.

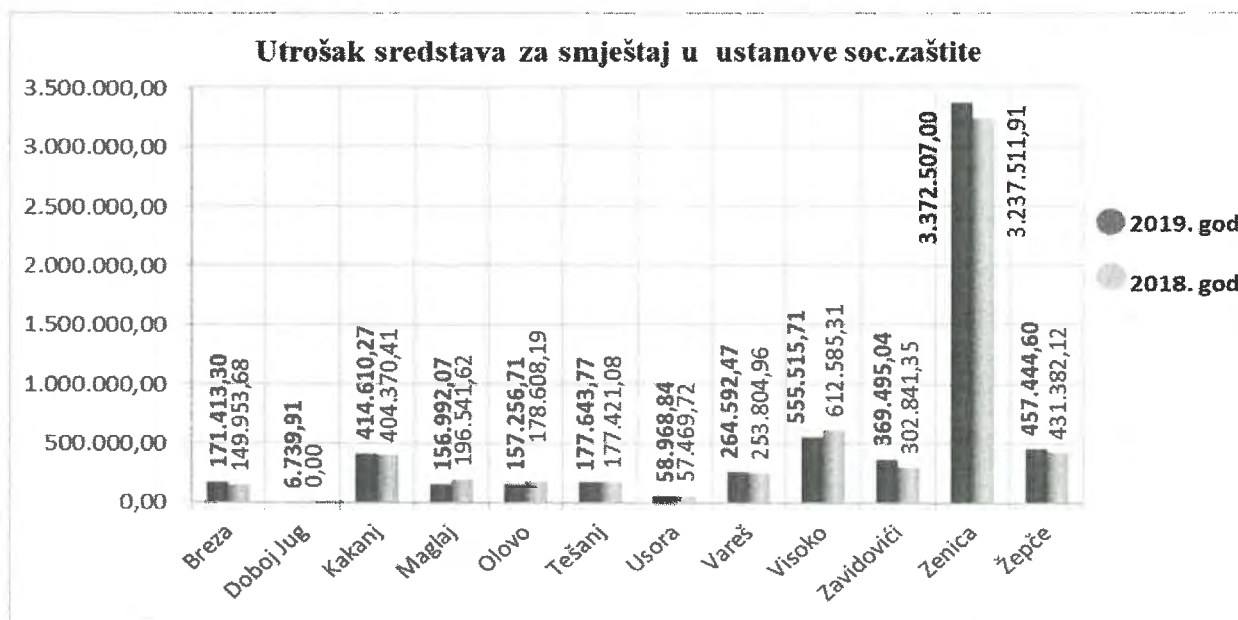
Također, većina ustanova socijalne zaštite na području Kantona, uključujući i centre/službe, suočavaju se sa problematikom nedostatka stručnog kadra i nemogućnosti angažovanja istih zbog ograničenih finansijskih sredstava ili zbog odlaska stručnog kadra na rad u inostranstvo. S problemom nedostajućeg stručnog kadra ili napuštanja radnog mjesta zbog odlaska u inostranstvo, posebno se suočavaju privatne ustanove socijalne zaštite.

U narednim dijagramima br. 7 i 8, navedeni su uporedni pokazatelji o broju korisnika prava na smještaj u ustanove socijalne zaštite, kao i utrošena sredstva po gradovima/općinama Kantona.

Dijagram br. 7

Dijagram br. 8

Za finansiranje smještaja i dnevnog zbrinjavanja oko 874 korisnika u 2019. godini, to jeste uključujući i korisnike JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona i korisnike smještaja u terapijske zajednice, utrošeno je 6.163.179,69 KM, dok je po istom osnovu u 2018. godini utrošeno 6.002.490,35 KM za oko 842 korisnika. Uporedni podaci ukazuju da je u 2019. godini broj korisnika veći za 32 korisnika i da je došlo do utroška većeg iznosa budžetskih sredstava za oko 160.689,34 KM.

Podaci o broju zbrinutih korisnika sa područja gradova/općina Kantona u ustanove socijalne zaštite prikazani su na strani broj 22. u Tabeli br.8, dok su u narednoj Tabeli br. 7 dati podaci o broju korisnika i utrošku budžetskih sredstava za smještaj korisnika u ustanove socijalne zaštite na godišnjem nivou za period 2016.-2019. godina.

Tabela br. 7

USTANOVE SOCIJALNE ZAŠTITE		Ukupno za socijalne ustanove 2019	Ukupno za socijalne ustanove 2018	Ukupno za socijalne ustanove 2017	Ukupno za socijalne ustanove 2016	
1.	Zavod za zbrinjavanje mentalno invalidne djece i omladine Pazarić	broj	66	67	68	68
		KM	727.219,63	751.972,97	752.931,62	779.481,92
2.	JU škola za odgoj i obrazovanje Zenica	broj	-	-	-	28
		KM	-	-	-	74.295,00
3.	„Naš dom“ d.o.o. Travnik	broj	19	21	22	27
		KM	122.607,49	143.569,22	150.621,95	184.884,83
4.	JU Dom za lica sa invaliditetom Višegrad	broj	1	1	1	1
		KM	6.676,40	6.967,20	7.108,00	7.108,00
5.	Zavod za vaspitanje muške djece i omladine Sarajevo	broj	2	1	1	0
		KM	27.924,42	7.893,72	4.050,30	0,00
6.	JU Dom za lica sa invaliditetom Prijedor	broj	1	1	1	2
		KM	8.664,00	8.664,00	8.664,00	18.014,00
7.	Rehabilitacijski centar za osobe sa invaliditetom „Sveta obitelj“ Mostar	broj	0	1	1	2
		KM	5.080,00	16.080,00	19.389,00	32.160,00
8.	Ustanova za prihvata i odgoj djece „Mala škola“ Vareš	broj	3	3	3	3
		KM	10.753,68	12.294,72	12.294,72	12.294,72
9.	JU „Dom-porodica“ Zenica	broj	76	75	72	84
		KM	757.800,00	756.900,00	776.000,00	819.960,26
10.	Dom za djecu bez roditeljskog staranja Sarajevo	broj	0	1	1	1
		KM	0,00	5.950,00	7.140,00	7.140,00

[Handwritten signature]

11.	Ustanova za predškolski odgoj i socijalnu zaštitu „Majčino selo“ Međugorje	broj	1	1	1	1
		KM	4.567,20	4.567,20	4.567,20	7.697,52
12.	Edukacijsko-rehabilitacijski centar „Duga“ Novi Travnik	broj	2	2	2	3
		KM	19.000,00	16.800,00	16.480,00	14.880,00
13.	Zavod za zbrinjavanje mentalno invalidnih osoba Bakovići	broj	87	83	78	76
		KM	886.705,96	852.647,63	790.305,14	778.480,22
14.	Međunarodni forum solidarnosti EMMAUS	broj	1	1	1	2
		KM	6.110,40	11.139,90	10.304,02	15.830,26
15.	SOS Kinderdorf Sarajevo	broj	6	9	12	18
		KM	17.119,20	22.885,50	29.387,81	44.805,00
16.	FONDACIJA „SELO MIRA“ Lukavac – Turija	broj	7	9	12	14
		KM	42.420,00	55.989,83	73.107,16	78.409,38
17.	Zavod za zbrinjavanje mentalno invalidnih lica „Drin“ Fojnica	broj	152	143	137	134
		KM	1.480.684,67	1.404.045,32	1.420.953,26	1.475.421,34
18.	Zavod za liječenje „Jakeš“ Modriča	broj	2	2	2	2
		KM	10.933,92	11.211,44	11.529,00	11.529,00
19.	JU „Dom za stara lica Zenica“ Zenica	broj	23	24	23	21
		KM	144.030,90	153.138,99	150.431,65	136.275,59
20.	JU Penzionerski dom sa stacionarom ZDK	broj	64	55	45	38
		KM	470.521,42	429.584,67	364.130,95	298.130,10
21.	Sumero centar za podršku osobama s invaliditetom u zajednici Podružnica Zenica	broj	37	33	28	17
		KM	377.397,40	296.763,04	257.502,38	103.151,15
22.	JU Centar za djecu i odrasle s posebnim potrebama ZDK – Odjeljenje u Zenici	broj	123	118	90	91
		KM	996.000,00	927.912,58	248.587,56	274.371,60
22.1.	JU Centar- Poslovna jedinica Dnevni centar Žepče/Maglaj	broj	79	71	66	51
		KM	0,00	23.634,00	141.804,00	141.804,00
22.2.	JU Centar-Poslovna jedinica Dnevni centar Visoko	broj	41	74	70	72
		KM	0,00	33615,84	201.695,04	201.695,04
22.3.	JU Centar - Poslovna jedinica Dnevni centar Tešanj	broj	73	37	34	23
		KM	0,00	10.837,58	65.025,48	54.187,90
24.	Centar za odvikavanje od ovisnosti „Marjanovac“	broj	4	4	2	1
		KM	15.820,00	20.000,00	11.550,00	3.770,00
25.	Centar za odvikavanje od ovisnosti „Smoluća“ Lukavac	broj	1	4	1	2
		KM	4500,00	17100,00	3.300,00	8.870,00
26.	Centar za zbrinjavanje i njegu starih i iznemoglih lica Zenica	broj	3	0	-	-
		KM	19.043,00	325,00	-	-
27.	Ustanova Zlatno doba Usora	broj	1	-	-	-
		KM	1.600,00	-	-	-
28.	UG "Put života - put feniksa"	broj	-	-	1	-
		KM	-	-	1.800,00	-
UKUPNO		broj	874	842	791	783
		KM	6.163.179,69	6.002.165,35	5.658.860,24	5.586.446,83
UKUPNO NA PODRUČJU ZE-DO KANTONA		broj	522	491	430	429
		KM	2.777.146,40	2.644.681,42	2.217.471,78	2.117.965,36

I tokom 2019. godine, Ministarstvo je aktivno učestvovalo u procesima reforme socijalne i porodične zaštite, te provodilo aktivnosti s ciljem adekvatne primjene zakona i podzakonskih akata iz ove oblasti, odnosno adekvatnog ostvarivanja predmetnih prava. Ministarstvo je u saradnji sa nadležnim ustanovama socijalne zaštite, Federalnim ministarstvom rada i socijalne politike i drugim resornim ministarstvima, te organizacijama civilnog društva, uključujući i međunarodne organizacije, provodilo sljedeće bitne aktivnosti:

- I dalje je u primjeni izdavanje saglasnosti za privremeni smještaj u ustanove socijalne zaštite za djecu bez roditeljskog staranja i lica s invaliditetom uz obavezu prvostepenih organa da intenziviraju aktivnosti s ciljem omogućavanja povratka korisnika u biološke porodice ili iznalaženja alternativnih vidova zbrinjavanja (uključivanje u usluge centara za mentalno

zdravlje, smještaj u hraniteljsku porodicu, usvojenje, smještaj u Ustanovu „Sumero centar za podršku osobama s invaliditetom u zajednici“, usluge dnevnog zbrinjavanja i rane intervencije JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona, Prihvatište za za samohrane nezaposlene trudnice i samohrane nezaposlene majke sa djetetom do 12 mjeseci starosti pri JU „Dom porodica“ Zenica).

Ova praksa je posebno opravdana zbog zaštite prava lica s duševnim smetnjama, te je u toku rješavanje problematike smještaja istih vezano za aktuelne presude za ljudska prava u predmetu Hadžimejlić Zuhra i drugi protiv Bosne i Hercegovine (Aplikacija br. 3427/13, 74569/13 i 7157/14) od 03. novembra 2015. godine. Ministarstvo na godišnjoj osnovi dostavlja informaciju u Federalno ministarstvo rada i socijalne politike, sa objedinjenim podacima o pravnom položaju lica sa duševnim smetnjama i o broju lica koja se nalaze pod starateljstvom a vezano za provođenje Akcionog plana za provođenje generalnih mjera radi prevencije povreda ljudskih prava prema predmetnoj presudi.

- U vezi postupanja sa korisnicima u JU Zavodu za zbrinjavanje mentalno invalidne djece i omladine Pazarić, Ministarstvo je vršilo nadzor, te prosljedilo u Federalno ministarstvo rada i socijalne politike informacije o rezultatima izvršenog nadležnog postupanja centara/službi provedenih s ciljem preispitivanja obaveza u pogledu uslova boravka i tretmana njihovih šticećenika u navedenom zavodu. Izuzev JU Centar za socijalni rad Maglaj i nadležnih službi iz općina Doboj Jug i Usora koje nemaju šticećenike na smještaju u navedenom zavodu, ostali centri su dostavili informacije da su i oni i šticećenici i njihovi srodnici/staratelji zadovoljni uslugama navedenog zavoda, s tim da su pojedini centri dali i određene prijedloge za unapređenje rada sa korisnicima u pogledu potrebe primjene individualnih planova zaštite korisnika, razvoja modela zbrinjavanja korisnika u stambenim jedinicama u zajednicama, poboljšanja uslova i zapošljavanja dodatnog stručnog kadra.

- Po pitanju produženja Ugovora o ustupanju poslovnog prostora objekta „Penzionerski dom“, Ministarstvo je obavijestilo Federalni zavod za PIO/MIO - KAS Zenica, kao i JU Penzionerski dom sa stacionarom Zeničko-dobojskog kantona, da je saglasno da se produži važeći ugovor. Imajući u vidu značaj kontinuiranog djelovanja navedene ustanove, Ministarstvo će sudjelovati u aktivnostima vezano za omogućavanje produženja ugovora, s tim da je po ovom pitanju neophodno da se u procese uključi i Vlada Zeničko-dobojskog kantona i Skupština Zeničko-dobojskog kantona kao Osnivač ove ustanove.

- Ministarstvo je pripremalo informacije i druge podatke o korisnicima za Federalno ministarstvo rada i socijalne politike, uključujući i podatke o usvojenju i starateljstvu za Zeničko-dobojski kantona. Prema podacima centara/službi, u izvještajnom periodu je došlo do usvojenja 4 djece bez roditeljskog staranja i to 1 dijete u potpuno usvojenje i 3 djece u nepotpuna usvojenja. Pema istom izvoru, 1 dijete je ispunjavalo uslove za usvojenje u 2019. godini. Inače, u ustanovama socijalne zaštite sa nalazilo 136 malodobne djece i mladih lica bez roditeljskog staranja (uključujući i žrtve zanemarivanja i nasilja, te djecu čiji je razvoj ometen porodičnim prilikama i drugo).

Kao i u prethodnom periodu, a uprkos pokazateljima da je u centrima/službama evidentirano 241 lice-potencijalni usvojitelji, stanje i podaci ukazuju da je ovaj vid zaštite djece bez roditeljskog prava nedovoljno iskorišten usljed neispunjavanja uslova za predhodno pokretanje postupka usvojenja, najčešće jer jedan ili oba roditelja nisu dali pristanak ili roditeljima nije oduzeto roditeljsko pravo usljed neadekvatne brige o djetetu i slično. Isto rezultira činjenicom da većina djece bez roditeljskog staranja odrastu u institucionalnom smještaju i to u većini slučajeva zbog izbjegavanja roditelja da izvršavaju roditeljsku dužnost, a sankcije za ovakvo ponašanje su neadekvatne ili se uopšte ne izvršavaju. Ovu situaciju dodatno otežava činjenica da ne djeluje inspektorat za socijalnu zaštitu i zaštitu porodice sa djecom na nivou Federacije BiH, odnosno ne vrši se inspekcijski nadzor nad primjenom Porodičnog zakona Federacije BiH. Izuzetno od gore navedenog, potrebno je podsjetiti da se na smještaju u ustanovama socijalne zaštite nalaze i djeca čiji roditelji u određenom periodu nisu mogli da izvršavaju roditeljsku dužnost usljed bolesti i teške materijalne situacije. U posebno teškom položaju se nalaze djeca

sa fizičkom ili psihičkom ometenošću u razvoju, a koja imaju potrebu za alternativnim vidovima zbrinjavanja, jer se potencijalni usvojitelji ili hranitelji u praksi vrlo rijetko odlučuju da preuzmu brigu o istima.

- Ministarstvo ostvaruje kontinuiranu saradnju sa JU „Dom-porodica“ Zenica, između ostalog, i po pitanju provedbe procesa transformacije ove ustanove. S tim u vezi, predstavnik Ministarstva je učestvovao, kao član Radne grupe imenovane od strane gradonačelnika Grada Zenica, u izradi Akcionog plana transformacije JU „Dom porodica“ Zenica za period 2020-2024. godina. Dokument je pripremljen u skladu sa Akcionim planom za provedbu Strategije deinstitucionalizacije i transformacije ustanova socijalne zaštite u Federaciji Bosne i Hercegovine (2014-2020) i usvojen na 44. sjednici Gradskog vijeća Zenica, te je upućen na razmatranja Vladi Zeničko-dobojskog kantona. Radna grupa je sastavljena od predstavnika: Grada Zenica, Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona, JU „Dom porodica“ Zenica i Društva socijalnih radnika Zeničko-dobojskog kantona.

- Pokrenute su aktivnosti s ciljem primjene Međunarodne statističke klasifikacije bolesti i srodnih zdravstvenih problema (MKB-10). U 2019. godini, na području Zeničko-dobojskog kantona su djelovale prvostepene stručne komisije za ocjenjivanje sposobnosti i razvrstavanja djece ometene u fizičkom ili psihičkom razvoju u sljedećim gradovima/općinama na području Zeničko-dobojskog kantona: Kakanj, Tešanj, Zavidovići, Zenica, Žepče. Korisnici iz općina: Doboj Jug, Maglaj i Usora, koriste usluge relevantne komisije koja djeluje pri JU Centar za socijalni rad Tešanj. S obzirom da rješenjem o imenovanju i radu nadležne Komisije Grada Zenica nije utvrđeno pružanje usluga i drugim gradovima/općinama sa područja Kantona kao što je to ranije bio slučaj, centri iz općina/grada: Breza, Olovo, Vareš i Visoko, suočili su se sa problematikom osiguranja ocjene preostalih sposobnosti njihovih korisnika. Ministarstvo je bilo uključeno u rješavanje ovog pitanja i navedeni centri su upoznati da pristupe proceduri potpisivanja sporazuma o korištenju usluga komisije Grada Zenice ili nekom drugom komisijom, odnosno da formiraju samostalno ili zajedničku komisiju.

Drugostepena stručna komisija za ocjenjivanje sposobnosti i razvrstavanje djece i mladih ometenih u fizičkom ili psihičkom razvoju, imenovana Rješenjem Ministra za rad, socijalnu politiku i izbjeglice, broj: 09-34-13037/18 od 17.08.2018. godine, i dalje je aktivna i to u skladu sa podnesenim žalbama na nalaze i mišljenja prvostepenih stručnih komisija.

S obzirom da se procjena preostalih sposobnosti i dalje vrši prema Međunarodnoj statističkoj klasifikaciji bolesti i srodnih zdravstvenih problema (MKB-10), UNICEF BiH je pokrenuo aktivnosti zbog ostvarivanja najboljeg interesa djece s teškoćama u razvoju kroz primjenu i Međunarodne klasifikacije funkcionisanja, invalidnosti i zdravlja (MKF). S tim u vezi, a imajući u vidu da ovo ministarstvo već duži niz godina upozorava na ovu problematiku, predstavnici ministarstva su dali doprinos u procesu izrade Analize zakonskih propisa i praksi u ocjeni sposobnosti djece sa teškoćama u razvoju u Federacije BiH, te su aktivno učestvovali na UNICEF-ovoj radionici održanoj zbog prezentacije i dogovora uključenih aktera o daljim aktivnostima vezano za primjenu navedene klasifikacije.

- Ministarstvo kontinuirano provodi aktivnosti s ciljem povećanja socijalne uključenosti i jačanja vaninstitucionalnih vidova zbrinjavanja korisnika/lica s invaliditetom i djece ometene u fizičkom ili psihičkom razvoju na području Zeničko-dobojskog kantona i to:

a) stanovanje u lokalnoj zajednici uz stručnu podršku

U izvještajnom periodu, Ministarstvo je finansiralo i sufinansiralo smještaj za ukupno 44 korisnika u 15 stambenih jedinica na području grada Zenica i općine Kakanj, što ukazuje da je u odnosu na prethodni period, došlo do integrisanja usluge stanovanja uz stručnu podršku u još jednoj lokalnoj zajednici u Zeničko-dobojskom kantonu. Stručnu podršku za korisnike omogućavalo je 12 asistenata s ciljem njihovog osposobljavanja za samostalan život i socijalno uključivanje u lokalnoj zajednici. Stručna podrška podrazumijeva svakodnevnu i kratkotrajnu podršku ili svakodnevnu i intenzivnu podršku ili 24-satnu sveobuhvatnu podršku.

U pitanju su korisnici sa područja gradova/općina: Kakanj – 4 korisnika (za 3 izvršen premještaj iz zavoda), Tešanj – 4 korisnika (za 3 izvršen premještaj iz zavoda), Vareš – 2 korisnik, Visoko – 1 korisnik, Zavidovići – 2 korisnika, grada Zenica - 30 korisnika (za 16 lica izvršen premještaj iz zavoda i JU „Dom porodica“ Zenica) i općine Žepče – 1 korisnik (premještaj iz zavoda).

Dakle, od početka rada Podružnice Zenica ove ustanove, na inicijativu centara za socijalni rad izvršen je premještaj 23 lica iz zavoda i ustanova u stambene jedinice u gradu Zenica i općini Kakanj. Opravdano je očekivati da će doći do realizovanja ovog smještaja i otvaranja stambenih jedinica i u drugim općinama/gradu na području Zeničko-dobojskog kantona.

b) dnevno zbrinjavanje i usluge ranog podsticanja razvoja i rane intervencije

JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona se i u ovom izvještajnom periodu suočavala sa problematikom neadekvatnog sufinansiranja usluga sa nivoa lokalnih zajednica što je uzrokovalo kontinuirana dugovanja prema zaposlenicima, dobavljačima i ostale obaveze (naknade za Upravni odbor i Nadzorni odbor, troškovi poreza i doprinosa po isplaćenju razlici plaće uposleniku po vansudskoj odredbi), ali i nemogućnost upošljavanja nedostajućeg stručnog kadra.

U Budžetu Kantona za 2019. godinu, za rad ove ustanove su planirana i doznačena sredstva, u odnosu na dostavljena trebovanja ustanove, u iznosu od 996.000,00 KM, odnosno 2/3 sredstava za finansiranje ustanove kako je određeno Odlukom o osnivanju iste („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 4/14). Odlukom je određeno da se sredstva za rad Ustanove obezbjeđuju iz Budžeta Osnivača i po osnovu ugovora sa gradom/općinama o učešću u pokriću dijela ili ukupnih troškova Ustanove, te drugih izvora.

S tim u vezi, navedena ustanova je u pokrenula više inicijativa s ciljem rješavanja ove problematike kako prema ovom ministarstvu tako i prema lokalnim zajednicama. Prema podacima navedene ustanove, u 2019. godini su potpisni ugovori o načinu funkcionisanja i finansiranja između ustanove i Općine Zavidovići i Općine Maglaj, dok sljedeći gradovi/općine nisu u prethodnom periodu pristupili potpisivanju predmetnih ugovora: Općina Doboju Jug, gradovi Visoko i Zenica.

Ministarstvo je poduzimalo aktivnosti po pitanju intenziviranja procesa na jačanju kapaciteta i stvaranju preduslova za kvalitetnije pružanje usluga u JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona. Stoga je na prijedlog ovog ministarstva, Odlukom Vlade Zeničko-dobojskog kantona, broj: 02-14-14129/19 od 18.09.2019. godine, odobren je dodatni iznos od 100.000,00 KM kao pomoć socijalno-intervenirajućeg karaktera za funkcionisanje ustanove.

U izvještajnom periodu, JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona (uključujući Odjeljenje za rano podsticanje razvoja i rane intervencije u Zenici, te u poslovnim jedinicama, odnosno dnevnim centrima Visoko sa ispostavom u Zenici, Tešanj i Žepče/Maglaj sa ispostavom u Maglaju) je omogućila stručne usluge za 408 korisnika i njihove porodice, kako u prostorijama ustanove i navedenih poslovnih jedinica, tako i na terenu kroz rad mobilnog tima.

Zbog nedostatka stručnog kadra i drugih materijalnih resursa, na listama čekanja za uključivanje u usluge ove ustanove nalazilo se ukupno 114 potencijalnih korisnika, od čega 75 djece predškolskog uzrasta za uključivanje u Odjeljenje za rano podsticanje razvoja i rane intervencije u Zenici i 39 za uključivanje u usluge poslovnih jedinica ustanove, odnosno dnevnim centrima.

S obzirom da je radom ove ustanove povećana dostupnost širokog spektra besplatnih stručnih usluga za osobe s invaliditetom i djecu ometenu u fizičkom ili psihičkom razvoju sa područja Kantona, a koji većinom nisu u mogućnosti da budu uključeni na redovno školovanje, kao i stručne savjetodavne i druge usluge roditeljima korisnika, ovo ministarstvo je mišljenja da je neophodno inicirati aktivnosti u saradnji sa Vladom Zeničko-dobojskog kantona, Osnivačem

ove javne ustanove, odnosno Skupštinom Zeničko-dobojskog kantona i lokalnim zajednicama sa područja Zeničko-dobojskog kantona s ciljem obezbjeđenja adekvatnog finansiranja djelatnosti ove ustanove koja je od opšteg društvenog značaja.

- U skladu sa Akcionim planom za provedbu Strategije deinstitucionalizacije i transformacije ustanove socijalne zaštite u Federaciji BiH (2014-2020), Ministarstvo je u julu 2019. godine pripremio Izvještaj o realizaciji ovog plana za period 2017-2018. godine i dostavilo u Federalno ministarstvo rada i socijalne politike.
- Ministarstvo je dalo doprinos i u procesima izvršavanja međunarodnih obaveza od strane nadležnih državnih ministarstava, kao što je priprema odgovara na pitanja iz Upitnika nadležnog komiteta vezano za 5. i 6. Periodični izvještaj Bosne i Hercegovine po Konvenciji o pravima djeteta (CRC) i Informacija o primjeni Evropske socijalne povelje na području Zeničko-dobojskog kantona.
- Predstavnici Ministarstva i javnih ustanova socijalne zaštite sa područja Zeničko-dobojskog kantona kontinuirano učestvuju na događajima kao što su: konferencije, javne rasprave, okrugli stolovi, edukacije i slično, kao i u članstvu radnih grupa i koordinacionih tijela s ciljem unapređenja zakonske regulative i zaštite i prava korisnika socijalne zaštite i zaštite porodica sa djecom, odnosno lica u stanju socijalne potrebe. S tim u vezi, predstavnici ovog ministarstva, imenovani od strane Ureda premijera Zeničko-dobojskog kantona, aktivno su učestvovali u radu dvije tematske podgrupe za izradu Strategije razvoja Federacije BiH (Demografija i socijalna politika i Obrazovanje, nauka, razvoj ljudskih potencijala i tržište rada).
- Realizovane aktivnosti na praćenju i stručnom nadzoru u primjeni Kantonalnog zakona, te revizije predmeta i kontrole namjenskog trošenja budžetskih sredstava su imale dobar učinak na otklanjanje neusklađenosti, propusta i nepravilnosti u radu.

Pregled broja korisnika sa Zeničko-dobojskog kantona i utroška sredstava za smještaj u ustanove i druga prava iz socijalne zaštite u 2019. godini

Tabela br. 8

Redni broj	PRAVA IZ SOCIJALNE ZAŠTITE	OPĆINE ZENIČKO- DOBOJSKOG KANTONA													
		Breza	Dobož Jug	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tešanj	Usora	Vareš	Visoko	Zavidovići	Zenica	Žepče	UKUPNO	
1	Stalna novčana pomoć, broj priznatih prava	broj	37	1	173	67	23	107	19	29	116	157	470	93	1.293
		KM	35.111,19	928,64	174.060,18	64.944,67	22.079,52	101.842,13	19.209,50	26.773,95	119.477,37	157.492,87	473.327,74	93.452,17	1.288.699,93
2	Jednokratne novčane pomoći	broj	91	64	202	120	113	121	61	119	155	82	363	90	1.581
		KM	9.400,00	6.400,00	16.000,00	9.600,00	9.400,00	17.000,00	7.200,00	9.400,00	17.900,00	10.300,00	40.500,00	12.000,00	165.100,00
3	Smještaj u drugu porodicu	broj	4	2	7	6	0	2	0	0	12	6	43	11	93
		KM	22.899,61	5.106,30	32.970,90	14.919,38	0,00	5.832,94	0,00	0,00	71.247,59	37.804,85	183.879,90	65.104,41	439.765,88
4	Smještaj u ustanove socijalne zaštite	broj	21	1	50	91	24	65	5	36	156	42	338	46	874
		KM	171.413,30	6.739,91	414.610,27	156.992,07	157.256,71	177.643,77	58.968,84	264.592,47	555.515,71	369.495,04	3.372.507,00	457.444,60	6.163.179,69
5	Osposobljavanje za samostalan život i rad	broj	1	0	2	2	2	1	0	1	6	2	9	2	28
		KM	4.140,00	0,00	4.970,00	6.325,50	6.507,10	3.810,60	0,00	1.838,16	22.681,78	8.246,80	36.093,80	7.512,50	102.126,24
UKUPNO		broj	155	68	434	285	162	295	85	185	445	289	1.223	243	3.869
		KM	242.964	19.175	642.611	252.782	195.243	306.129	85.378	302.605	786.822	583.340	4.106.308	635.514	8.158.872

3.1.7. Kućna njega i pomoć u kući

Pravo na kućnu njegu i pomoć u kući ima osoba kojoj je zbog privremenih promjena u zdravstvenom stanju ili tjelesnom oštećenju, neophodno potrebna kućna njega i pomoć u kući, ukoliko je potpuno nesposobno za samostalan rad i privređivanje, starija od 65 godina (muškarac), odnosno 60 godina (žena) i osoba sa trajnim smetnjama u fizičkom i psihičkom razvoju, koja nije u stanju da se sama stara o sebi. Ovo prava proizilazi iz Kantonalnog zakona gdje su propisani bliži uvjeti. Uslugu obezbjeđuje i finansira grad/općina, a realizuje se angažovanjem udruženja, pravnog ili fizičkog lica za pružanje usluga kućne njege i pomoći u kući, ukoliko ima iskustvo, te posjeduje materijalne i kadrovske kapacitete.

Značaj ostvarivanja ovog prava za građane, ogleda se u omogućavanju blagovremene i kontinuirane usluge u kućnom i humanijem okruženju korisnika, odnosno boravku u lokalnoj zajednici i iskorištavanju postojećih kapaciteta i resursa korisnika i lokalne zajednice.

Međutim, ova usluga se i dalje ne primjenjuje u potrebnom opsegu, te se omogućava sporadično u okviru realizacije projekata pojedinih nevladinih organizacija, te još uvijek nije prepoznat značaj iste u smislu sistemskog integrisanja usluge u lokalnim zajednicama i prevencije insitucionalnog smještaja starijih lica bez porodičnog staranja.

U izvještajnom periodu se i dalje provodio projekat mobilne kućne njege u objektima Radakovo i Crkvice koji za raseljena lica realizuje JU Penzionerski dom sa stacionarom Zeničko-dobojskog kantona u saradnji sa Ministarstvom, te je nastavljeno djelovanje privatne ustanove socijalne zaštite, odnosno Ustanove za kućnu njegu „SeVital“ iz Kaknja.

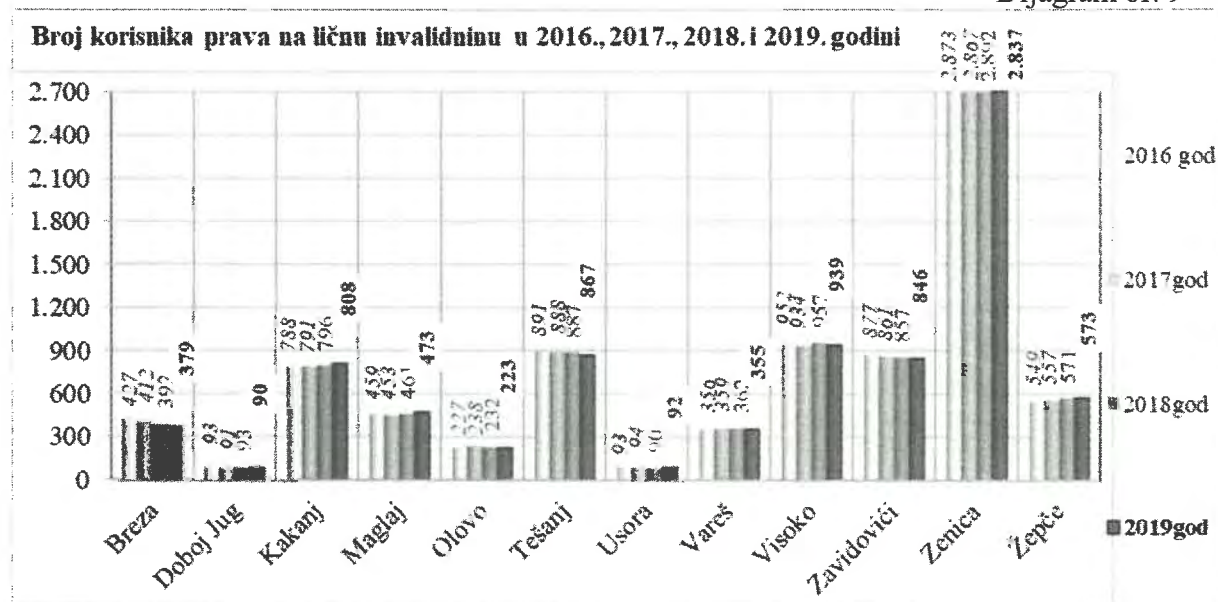
3.2. Osvrt na primjenu Federalnog Zakona u odnosu na ostvarivanje prava lica sa invaliditetom Zeničko-dobojskog kantona

Osnovna prava lica sa invaliditetom su definisana i uređena Federalnim zakonom i to kao: lična invalidnina, pravo na pomoć i njegu od drugog lica i pravo na ortopedski dodatak. Na osnovu nalaza i mišljenja Instituta za medicinsko vještačenje, ova prava mogu ostvariti lica kojima je utvrđena visina invaliditeta 90% ili 100% i utvrđena potreba za nekim od preostala dva prava, odnosno lice može ostvariti samo pravo na invalidninu u navedenom procentu i ako je utvrđena potreba istovremeno može ostvarivati pravo na pomoć i njegu od drugog lica i/ili pravo na ortopedski dodatak

Postupak o priznavanju ovih prava vrši se putem centara/sluzbi i evidencija vodi u bazi SOTAC. Prema podacima iz navedene baze ukupan broj korisnika prava lica sa 100% ili 90% invaliditetom u Kantonu na kraju 2019. godine bio je 8.482 korisnika i ostvarivali su ukupno 18.564 prava. Tokom 2018. godine broj korisnika prava bio je 8.590 korisnika i ostvarena su 18.845 prava, u 2017. godini broj korisnika bio je 8.545 i ostvareno je 18.876 prava, dok je u 2016. godine broj korisnika bio 8.585 i ostvareno 18.907 prava.

Uporedni podaci o broju korisnika prava na ličnu invalidninu za period 2016.-2019. godinu pokazuju da se broj korisnika ovog prava konstantno mijenja. Evidentno je da je najveći broj lica sa invaliditetom ostvario pravo na ličnu invalidninu tokom 2018. godine, a da se broj utvrđenih prava na pomoć i njegu od drugog lica i pravo na ortopedski dodatak konstantno smanjuje. Iz ovoga se može zaključiti da su građani informisani o ostvarivanju ovih prava i da posljednji podaci pokazuju realniju sliku broja lica sa civilnim invaliditetom. Uvid i više podataka o brojnom stanju korisnika prava na ličnu invalidninu, razvrstano po lokalnim zajednicama za period 2016. - 2019.godina, dat je u dijagramu br. 9.

Dijagram br. 9

Naknade za navedena prava isplaćuju se iz Budžeta Federacije BiH, u iznosima kako je prikazano u Tabeli br. 9.

Tabela br. 9

Prava osoba sa invaliditetom	I grupa (100% invaliditet)	II (90%) invaliditet
Lična invalidnina	109,76 KM	82,32 KM
Tuđa njega i pomoć	274,40 KM	137,20 KM
Ortopedska pomagala	19,21 KM	

Prema navedenim iznosima i broju ostvarenih prava, za finansiranje svih prava lica sa invaliditetom sa područja Kantona iz Budžeta Federacije BiH u 2019. godini, izdvojeno je oko 27.759.275,52 KM, dok je u 2018. godini bilo izdvojeno oko 28.273.702,10 KM KM.

Detaljniji podaci o broju ostvarenih prava lica sa invaliditetom za 2019. godinu dati su u narednoj Tabeli br.10.

Tabela br.10

OPĆINE ZE-DO KANTONA	Prava civilnih (neratnih) invalida					Ukupno 100% i 90%	Ukupno prava
	Lična invalidnina		Tuđu njega i pomoć		Ortopetski dodatak		
	100%	90%	F BiH I grupa	F BiH II grupa			
BREZA	204	175	108	198	118	379	803
DOBOJ-JUG	61	29	43	36	50	90	219
KAKANJ	481	327	331	331	306	808	1.776
MAGLAJ	301	172	203	173	183	473	1.032
OLOVO	137	86	77	99	72	223	471
TEŠANJ	552	315	379	323	312	867	1.881
USORA	63	29	50	36	42	92	220
VAREŠ	200	155	129	176	129	355	789
VISOKO	577	362	372	380	353	939	2.044
ZAVIDOVIĆI	520	326	349	349	333	846	1.877
ZENICA	1827	1010	1174	1048	1135	2.837	6.194
ŽEPČE	360	213	219	242	224	573	1.258
Ukupno	5.283	3.199	3.434	3.391	3.257	8.482	18.564

4. OBLAST ZAŠTITE CIVILNIH ŽRTAVA RATA

Osnovna prava civilnih žrtava rata su definisana i uređena Federalnim i Kantonalnim zakonom, tako da civilne žrtve rata imaju pravo na: ličnu invalidninu ili mjesečno lično novčano primanje; dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica; ortopedski dodatak; porodičnu invalidninu; zdravstvenu zaštitu. Preostala propisana prava civilnih žrtava rata su: pravo na pomoć u troškovima liječenja i nabavci ortopedskih pomagala; osposobljavanje za rad (profesionalna rehabilitacija, prekvalifikacija i dokvalifikacija); prioritetno zapošljavanje; prioritetno stambeno zbrinjavanje; psihološka i pravna pomoć. Za finansiranje i provedbu navedenih preostalih prava civilnih žrtava rata potrebno je da se prema nadležnostima uključe drugi sektori i nivoi vlasti.

Federalnim i Kantonalnim zakonom propisano je da se finansiranje za prva četiri prava civilnih žrtava obezbjeđuje u omjeru 70% iz Federalnog budžeta i 30% iz Budžeta Kantona. Osnovica za obračun novčanih primanja ovih lica iznosi 70% od osnovice utvrđene u skladu s federalnim propisima o pravima branitelja i članova njihovih porodica, dok se lična invalidnina utvrđuje u mjesečnom iznosu prema grupi oštećenja organizma u propisnom procentu. Osnovica je utvrđena Odlukom Vlade Federacije BiH i primjenjuje se od 01.01.2018. godine u iznosi 594,94 KM. Ličnu invalidninu, civilne žrtve rata mogu ostvariti zavisno od procenta tjelesnog oštećenja od 60% do 100%, a dodatak za njegu i pomoć od strane drugog lica i ortopedski dodatak u tri grupe.

Detaljnije podatke ostvarenih prava u 2019. godini kao i iznose mjesečnih novčanih primanja korisnika prava civilnih žrtava rata predočavamo u Tabeli br. 11.

Tabela br. 11

OPĆINE ZE-DO KANTON A	CIVILNE ŽRTVE RATA 2019											
	100 % I.	100% II.	90%	80%	70%	60%	I. grupa tude njege	II. grupa tude njege	III. grupa tude njege	I.step. ortopedski dodatak	II.step. ortopedski dodatak	III.step. ortopedski dodatak
Breza	1	0	0	0	3	7	1	0	0	1	3	2
Doboj Jug	1	2	1	4	6	2	1	1	0	1	3	1
Kakanj	0	0	0	3	1	2	0	0	0	0	1	1
Maglaj	4	5	6	8	8	27	4	1	0	9	5	11
Olovo	0	3	1	6	5	8	0	0	0	0	3	6
Tešanj	2	5	5	9	15	32	2	1	0	7	8	18
Usora	1	0	0	0	1	3	1	0	0	1	0	1
Vareš	0	0	0	4	1	5	0	0	0	0	1	0
Visoko	2	2	0	5	10	14	2	0	0	4	6	6
Zavidovići	1	7	5	8	10	28	1	0	2	4	7	8
Zenica	1	7	2	4	10	13	1	0	0	7	8	10
Žepče	0	2	2	0	0	13	0	0	0	0	3	4
UKUPNO	13	33	22	51	70	154	13	3	2	34	48	68
F BiH po korisniku	416,46	304,02	229,05	179,08	133,27	74,96	424,96	297,47	212,48	123,24	93,49	72,24
ZDK po korisniku	178,48	130,29	98,17	76,75	57,11	32,13	169,98	118,99	84,99	49,30	37,40	28,90
UKUPNO	594,94	434,31	327,22	255,83	190,38	107,09	594,94	416,46	297,47	172,54	130,89	101,14

Pravo na porodičnu invalidninu imaju članovi porodice civilne žrtve rata, uz uslove propisane Federalnim zakonom. U Tabeli br. 12 prikazani su iznosi naknade za porodičnu invalidninu koja se utvrđuje prema broju članova porodice.

Tabela br. 12

Prema broju članova porodice:	Ukupan iznos:	Udio FBiH:	Udio ZDK:
-za jednog člana porodice	255,83 KM	182,74KM	73,09 KM
-za 2 člana porodice	327,22 KM	233,73 KM	93,49 KM
-za 3 člana porodice	356,97 KM	254,98 KM	101,99 KM
-za 4 člana porodice i više	386,72 KM	276,23 KM	110,49 KM

Za finansiranje novčanih primanja civilnih žrtava rata tokom izvještajnog perioda ukupno je utrošeno 2.978.985,30 KM, i to 30% iz Budžeta kantona u iznosu od 870.994,81 KM i 70% iz Budžeta Federacije BiH u iznosu od 2.107.990,49 KM. Tokom 2019. godine prava civilnih žrtava rata ostvarivalo je 792 korisnika i finansirano 958 prava. U 2018. godini prava civilnih žrtava rata ostvarivalo je 807 korisnika i finansirano 975 prava za što je ukupno utrošeno 3.066.632,76 KM. Uporedni podaci pokazuju da je u 2019. godine manje za 15 korisnika naknada i manje ostvarenih 17 prava. Detaljni podaci o broju korisnika i broju ostvarenih prava civilnih žrtava rata u 2019. i 2018. godini prikazani su u Tabeli br. 13, dok je pregled mjesečnih isplata, po gradovima/općinama predložen u Tabeli br.14, na strani broj 27.

Shodno Uputstvu o načinu priznavanja prava na zdravstveno osiguranje i ostvarivanje osnovne zdravstvene zaštite određenih kategorija lica koja nisu zdravstveno osigurana po drugom osnovu, broj: 09-37-15175-3/18 od 26.12.2018. godine, civilne žrtve rata i članovi njihovih porodice ostvaruju pravo na zdravstvenu zaštitu. Prvostepeni organi za provođenje postupka priznavanja ovog prava su centri/službe.

Pravo na pomoć u obezbjeđenju troškova liječenja i pravo na pomoć u nabavci ortopedskih pomagala, civilne žrtve rata ostvaruju pod uslovima i na način utvrđen propisima iz oblasti zdravstvene zaštite. To jeste, na osnovu Odluke o obimu prava na korištenje ortopedskih i drugih pomagala, stomatološko-protetske pomoći i stomatološko-protetskih nadomjestaka („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 10/18), a po preporuci nadležnog ljekara, lica sa invaliditetom mogu ostvariti pravo na ortopedsko ili drugo pomagalo. U slučaju kada su civilne žrtve rata u socijalnoj potrebi u skladu sa Pravilnikom Ministarstva dodjeljivane su jednokratne ili socijalno-intervenirajuće novčane pomoći za obezbjeđenjem sredstava za dodatne troškove liječenja ili za nabavku ortopedskog pomagala civilnim žrtvama rata. Na isti način, civilnim žrtvama rata dodjeljivane su socijalno-intervenirajuće pomoći na ime stambenog zbrinjavanja, poboljšanja uslova stanovanja ili adaptacije prostorija i drugim stanjima socijalne potrebe.

Pored navedenog, Ministarstvo je podržalo aktivnosti Saveza civilnih žrtava rata Zeničko-dobojskog kantona sa ciljem unapređenja položaja civilnih žrtava rata. Za obilježavanje 29. Oktobra – Dana civilnih žrtava rata u više gradova Kantona, odobrena sredstva u iznosu 3.000,00 KM.

Pregled broja korisnika i prava civilnih žrtava rata koja su korisnici ostvarivali u 2019. i 2018. godini

Tabela br. 13

OPĆINA	Broj korisnika		Lična invalidnina		Mjesečno lično primanje		Dodatak za njegu i pomoć		Ortopedski dodatak		Porodična invalidnina		Ukupan broj ostvarenih prava	
	2018. god	2019. god	2018. god	2019. god	2018. god	2019. god	2018. god	2019. god	2018. god	2019. god	2018. god	2019. god	2018. god	2019. god
Breza	37	36	11	11	1	1	1	1	6	6	25	24	44	43
Doboj jug	37	35	16	15	3	3	2	2	5	4	18	17	44	41
Kakanj	17	19	6	6	7	7	0	0	2	2	4	6	19	21
Maglaj	142	139	58	57	2	2	5	5	25	25	82	80	172	169
Olovo	41	38	23	23	0	0	0	0	9	9	18	15	50	47
Tešanj	134	130	68	66	3	3	3	3	33	32	63	61	170	165
Usora	13	11	5	5	0	0	1	1	2	2	8	6	16	14
Vareš	38	37	10	10	14	14	0	0	1	1	14	13	39	38
Visoko	96	95	33	34	9	9	2	2	16	16	54	52	114	113
Zavidovići	110	108	59	59	3	3	3	3	19	19	48	46	132	130
Zenica	102	105	37	37	17	18	1	2	25	24	48	50	128	131
Žepče	40	39	17	17	6	5	0	0	7	7	17	17	47	46
UKUPNO	807	792	343	340	65	65	18	19	150	147	399	387	975	958

Pregled mjesečnih isplata, po gradovima/općinama, u korist korisnika prava civilnih žrtava rata, za period: januar-december 2019. godine

Tabela br. 14

CIVILNE ŽRTVE RATA	OPĆINE ZENIČKO- DOBOJSKOG KANTONA 2019												
	Breza	Doboj Jug	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tešanj	Usora	Vareš	Visoko	Zavidovići	Zenica	Žepče	UKUPNO U KM
ZDK	36.704,44	43.310,68	25.880,13	145.441,77	35.563,70	134.271,99	14.022,89	49.386,06	108.601,30	107.453,33	129.833,06	40.525,46	870.994,81
FBIH	90.257,47	104.721,16	60.386,93	357.129,88	85.924,88	324.738,92	34.393,81	117.727,79	261.914,25	260.230,44	313.092,65	97.472,31	2.107.990,49
UKUPNO	126.961,91	148.031,84	86.267,06	502.571,65	121.488,58	459.010,91	48.416,70	167.113,85	370.515,55	367.683,77	442.925,71	137.997,77	2.978.985,30

5. OBLAST ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM

U oblasti zaštite porodice sa djecom obezbjeđuje se porodica kroz materijalna i druga davanja, te pružanje usluga radi pomaganja u podizanju, odgoju i zbrinjavanju djece, kao i njihovom osposobljavanju za samostalan život i rad sa ciljem ostvarivanja najboljeg interesa djeteta. Osnovna prava porodice sa djecom propisana su Kantonalnim zakonom i finansiraju se iz kantonalnog Budžeta, a ukoliko je neko od proširenih prava regulisano gradskom/općinskom odlukom onda ta prava finansiraju gradovi/općine. Stoga su u ovom dijelu Informacije predočeni pokazatelji o dostignutom stanju po pitanju finansiranja ostvarenih prava iz kantonalnog Budžeta, te su prikupljeni podaci sa područja gradova/općina Kantona.

Informacije o broju korisnika i planiranim sredstvima iz kantonalnog Budžeta za ostvarena prava iz oblasti zaštite porodice sa djecom date su u Tabeli br. 20, na strani broj 37.

5.1. Dodatak na djecu

Pravo na dječiji dodatak pripada porodici sa djecom koja se neposredno brine o djetetu, a čiji mjesečni prihodi po članu domaćinstva ne prelaze 114,45 KM, odnosno 15% od prosječne plaće Kantona koja je u 2019. godini iznosila 763,00 KM. Ovaj cenzus se ne odnosi na ostvarivanje prava na dječiji dodatak za porodicu koja se brine o djetetu bez oba ili jednog roditelja, porodicu koja ima dijete ometeno u fizičkom ili psihičkom razvoju i porodicu u kojoj dijete ili jedan od roditelja imaju najmanje 60% oštećenje organizma, jer ovo pravo navedene porodice mogu ostvariti bez obzira na prihodovne i imovinske uslove.

Dječiji dodatak porodica ostvaruje po svakom djetetu koje je uzrasta do 15. godina i dalje sve dok se nalazi na redovnom školovanju, a najduže do navršениh 26. godina života. Porodici koja ispunjava prihodovne i imovinske uslove, kako je to propisano Kantonalnim zakonom, iznos dječijeg dodatka pripada u iznosu od 2% od prosječne plaće Kantona, a porodici kojoj se ne utvrđuju prihodovni i imovinski uslovi pripada iznos dječijeg dodatka od 3% od prosječne plaće Kantona. Broj porodica koje su koristile pravo dat je u dijagramu br. 10.

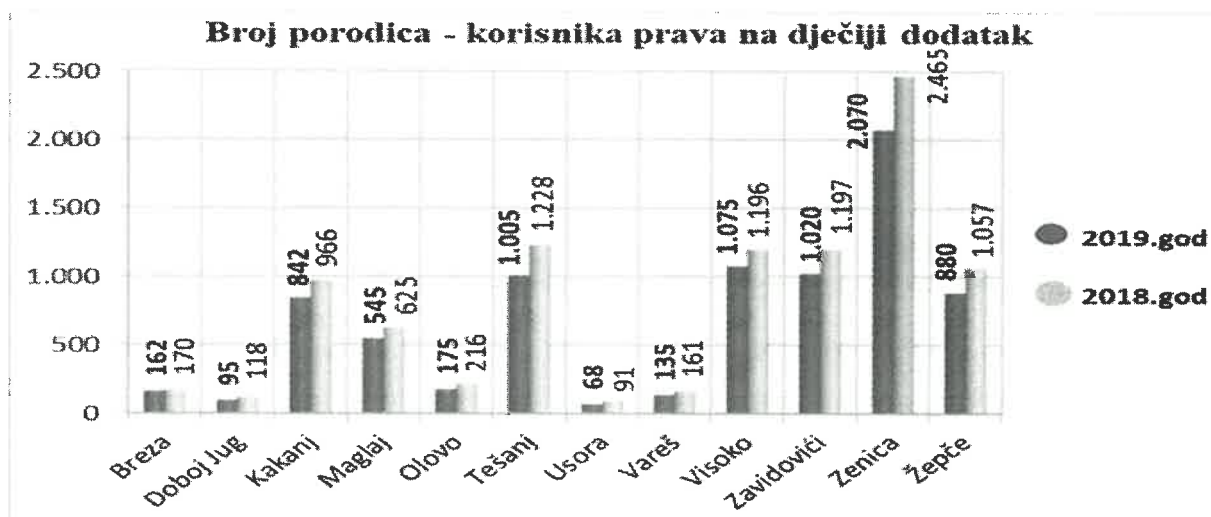
U Tabeli br. 15, prikazani su iznosi dječijeg dodatka prema Uputstvima ovog Ministarstva o načinu utvrđivanja i trebovanja novčanih naknada korisnicima prava iz socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom za 2019. i 2018. godinu.

Tabela br. 15

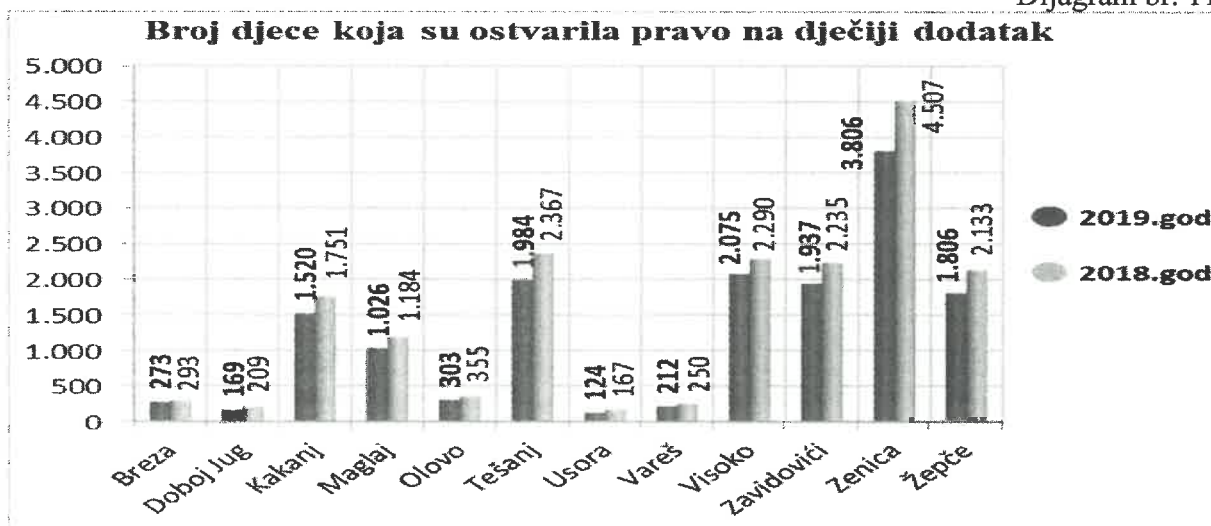
Uslov za ostvarivanje prava na dječiji dodatak ako:	Visina dječijeg dodatka u 2019. godini	Visina dječijeg dodatka u 2018. godini - usklađeni sa Zakonom
-ispunjava prihodovne i imovinske uslove	15,26 KM	14,74 KM
-za porodicu se ne utvrđuju prihodovni i imovinski uslovi	22,89 KM	22,11 KM

U nastavku su predočeni komparativni podaci za 2019. i 2018. godinu. Dijagram br. 10 sadrži uporedne podatke o broju porodica koje su koristile prava na dječiji dodatak za jedno ili više djece, a dijagrami br. 11 podatke o broju djece za koju su roditelji ili staratelji – korisnici ostvarivali naknadu za dodatak na djecu.

Dijagram br. 10

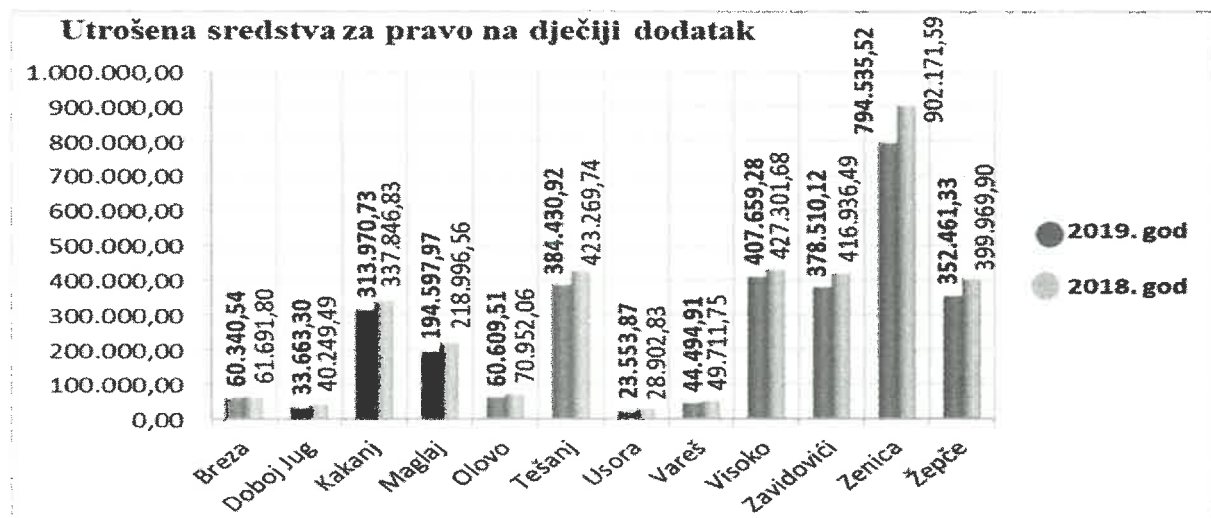

Dijagram br. 11

Utrošena sredstva tokom 2019. i 2018. godine, pregledno po gradovima/općinama Kantona predočena su u Dijagram br. 12.

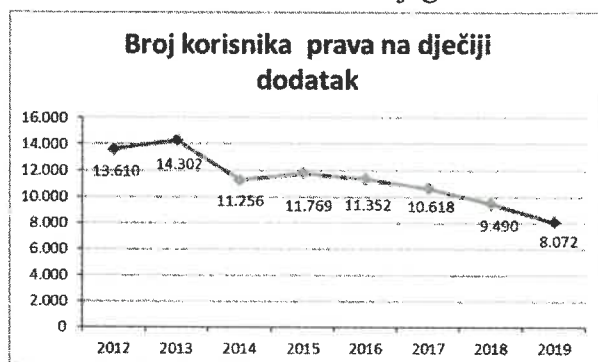
Dijagram br. 12

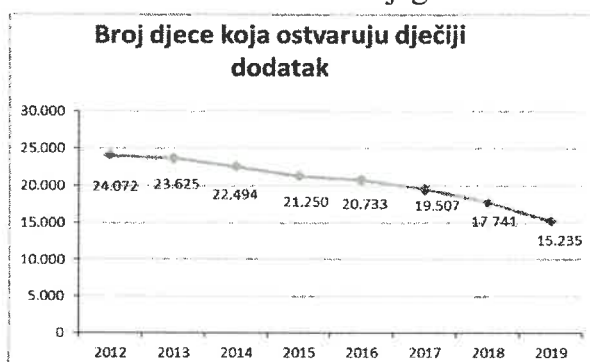
U 2019. godini pravo na dječiji dodatak ostvarilo je 8.072 porodica/korisnika, odnosno naknadu za dječiji dodatak ostvarivalo je 15.235 djece, a za finansiranje ovog prava utrošeno 3.048.828,00 KM. Isto pravo u 2018. godini ostvarivalo je 9.490 porodica/korisnika za 17.741 djece, dok je iz kantonalnog Budžeta izdvojeno 3.378.000,72 KM. Shodno tome smanjena je i potrošnja sredstava za 329.172,72 KM ili 9,8%. Poređenjem navedenih podataka, evidentno je smanjen broj porodica koje su ostvarivale pravo na dječiji dodatak za 1.418 porodica/korisnika i prestalo pravo na dječiji dodatak za 2.506 djece, za razliku od prošle godine od kada je smanjen broj za 1.128 porodice/korisnika i prestalo pravo na dječiji dodatak za 1.766 djece.

Trend smanjenja broja korisnika i djece koja su ostvarila naknadu za dječiji dodatak prisutan je od 2012. godine, te u dijagramima br. 13 i 14 predočavamo dinamiku smanjenja broja ostvarenih prava i broja porodica/korisnika.

Dijagram br. 13

Dijagram br. 14

Posljednjih osam godina, broj djece koja ostvaruju dječiji dodatak smanjen je za 8.837 djece. Kao uzroke smanjenja ostvarenih prava na dječiji dodatak, prije svega možemo posmatrati u niskoj stopi prirodnog priraštaja, niskoj stope fertiliteta žena u Kantonu i pozitivnom trendu zapošljavanja stanovnika Zeničko-dobojskog kantona.

Imajući u vidu postojeći sistem socijalne zaštite u Federaciji BiH i reformske procese, resorna kantonalna ministarstva iz ove oblasti zastupaju stav da se osnovna prava u oblastima socijalne zaštite ujednače u Federaciji BiH, te da se neka od osnovnih prava finansiraju sa federalnog nivoa. Na ovaj način građani Federacije BiH bi ostvarivali prava po ujednačenim kriterijima i iznosima naknada i pomoći, te bi kantoni imali mogućnost utvrđivanja i finansiranja drugih proširenih prava prema njihovoj ekonomskoj moći. Također bi se umanjila diskriminacija prema mjestu prebivališta, kao i pojave poput migracija porodica, fiktivnih prijava i slično.

Na temelju ranijih usaglašavanja i učešća kantona u izradi Prednacrt zakona o podršci porodicama s djecom u Federaciji BiH, Federalno ministarstva rada i socijalne politike je tekst Prednacrt uputilo u proceduru usvajanja, nakon čega je Vlada Federacije BiH na redovnoj sjednici održanoj 05. jula 2018. godine utvrdila Nacrt zakona o podršci porodicama s djecom u Federaciji BiH. Nacrtom Zakona propisani su kriteriji i iznosi naknada prava na dječiji dodatak i prava porodilja koje nisu u radnom odnosu, te predloženo da se iz budžeta Federacije BiH u potpunosti finansira pravo na dječiji dodatak, a da se pravo porodilja koje nisu u radnom odnosu i druga proširena prava finansiraju iz budžeta kantona. Krajem februara 2019. godine, Zastupnički dom Federalnog parlamenta odobrio je Nacrt zakona o podršci porodicama s djecom, dok je Dom naroda Parlamenta Federacije BiH ovaj Nacrt zakona prihvatio Zaključkom, broj: 02-02-1271/18 od 03.3.2020. godine, i zadužio Stručne službe da se provede javna rasprava u periodu od 90 dana.

[Handwritten signature]

5.2. Naknada umjesto plaće ženi-majci u radnom odnosu, za vrijeme dok odustvuje sa posla za vrijeme trudnoće, porođaja i njege djeteta

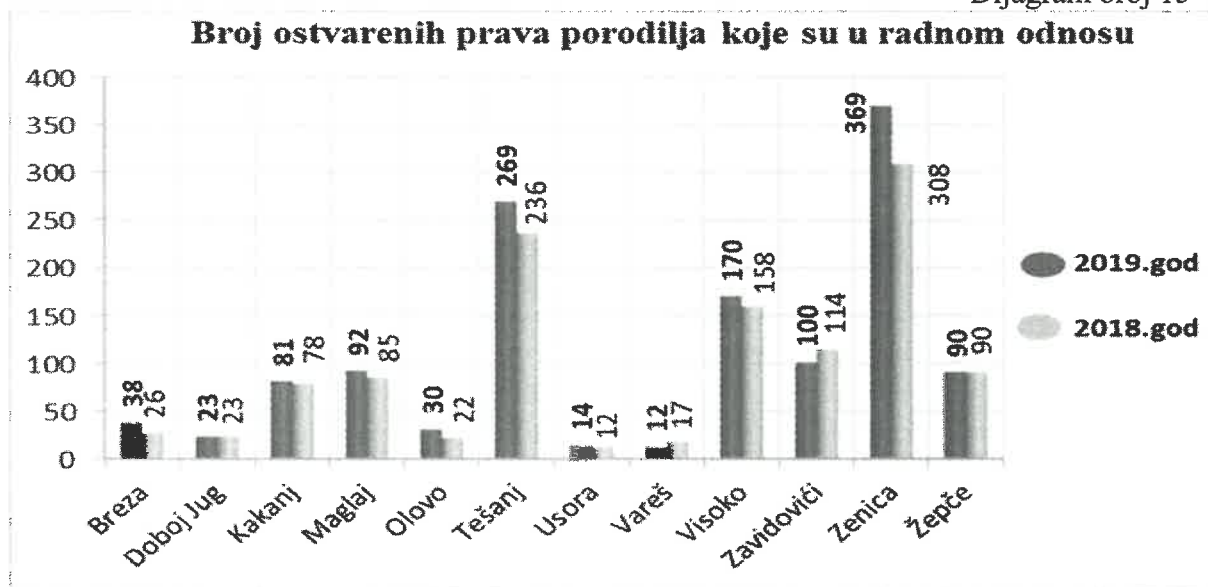
Žene-majke u radnom odnosu na području Kantona za vrijeme porodiljskog odsustva ostvaruju pravo na naknadu plaće u iznosu od 80% prosječne plaće koju je korisnica prava ostvarila u periodu od 6 mjeseci prije početka korištenja odsustva zbog porođaja, s tim da takva naknada ne može biti manja od 200,00 KM niti veća od prosječne i posljednje objavljene neto plaće Kantona. Na utvrđeni iznos naknade iz budžeta Kantona se finansiraju i doprinosi na utvrđenu naknadu. Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku posljednja objavljena neto plaća za mjesec decembar 2019. godinu je iznosila 806,00 KM. Ovakvo zakonsko rješenje je jedno od najboljih u Federaciji BiH, pored Tuzlanskog i Zapadno-hercegovačkog kantona, jer predviđa veće iznose naknada u odnosu na ostale kantone. Pored ovako utvrđene naknade, Zakonom o radu nije zabranjeno i u praksi se provodi da poslodavci isplaćuju sredstva do punog iznosa plaće zaposlenicama koje koriste porodiljsko odsustvo.

Također, Kantonalnim zakonom propisano je i porodiljsko odsustvo žene-majke koja rodi blizance, treće i svako sljedeće dijete, a koristi pravo da radi polovinu punog radnog vremena u skladu sa propisima o radu, tako da ima pravo na naknadu plaće za polovinu do punog radnog vremena koju joj isplaćuje poslodavac u iznosu od 50 % plaće koju bi ostvarila da radi puno radno vrijeme.

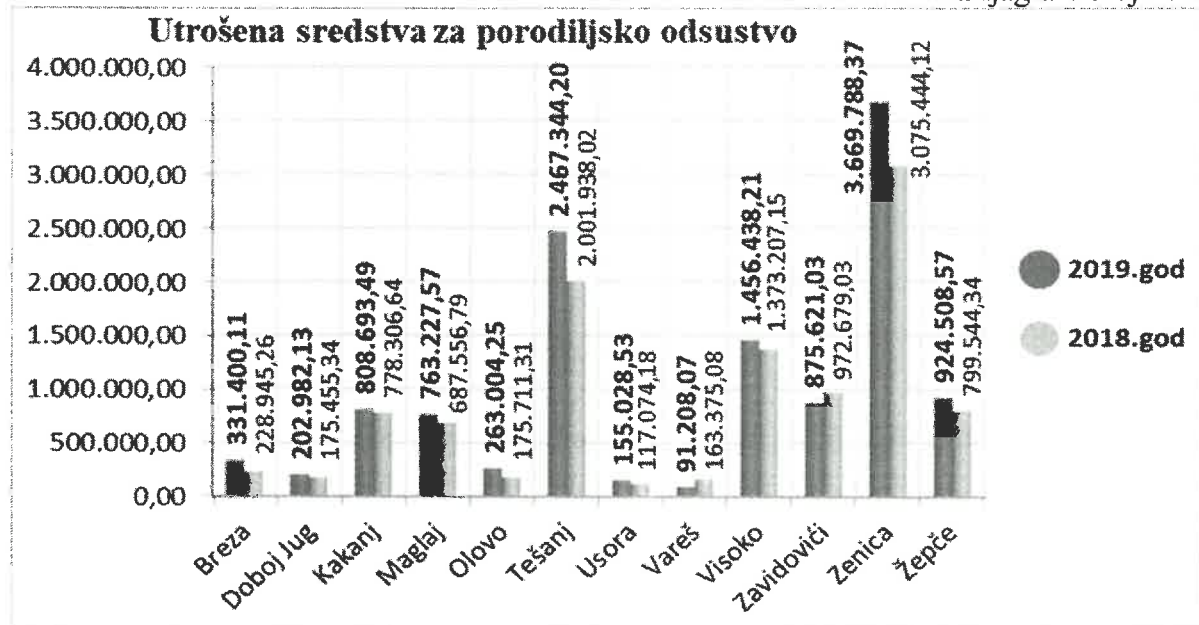
U 2019. godini, pravo na porodiljsko odsustvo ostvarilo je 1.287 porodilja u radnom odnosu, što je više za 118 porodilja u odnosu na 2018. godinu kada je ovo pravo ostvarilo 1.169 porodilja. Za finansiranje naknada utrošena su sredstva u iznosu od 12.009.244,53 KM, za razliku od 2018. godine kada su utrošena sredstva u iznosu 10.549.237,26 KM, što znači da je u 2019. godini utrošeno više sredstava za 1.460.007,27 ili 13,84%.

U dijagramima br. 15 i br. 16, dati su detaljni podaci o broju ostvarenih prava i utrošenim sredstvima tokom 2019. i 2018. godine, gdje su podaci razvrstani po gradovima/općinama Kantona.

Dijagram broj 15

Uvidom u predočene podatke možemo primjetiti da je u odnosu na predhodnu godinu tokom 2019. godini manji broj ostvarenih prava samo u općinama: Vareš i Zavidovići, dok je u svim drugim gradovima/općinama Kantona evidentan isti ili veći broj porodilja koje su ostvarivale ovu naknadu.

Ukoliko uporedimo utrošena sredstva za naknade porodilja u radnom odnosu sa utrošenim sredstvima za sva prava iz socijalne zaštite, možemo konstatovati da se najveći dio ovih sredstava izdvaja samo za isplatu naknada za porodilje koje su u radnom odnosu.

U kontekstu unapređenja i ujednačavanja zaštite porodice sa djecom u Federaciji BiH, ovo Ministarstvo je prilikom davanja mišljenja na predložene radne materijale zakona, zastupalo stajalište da se pravo porodilja u radnom odnosu vrati u nadležnost Zavoda za zdravstveno osiguranje, gdje su porodilje do 1999. godine ovo pravo ostvarivale u skladu sa propisima o zdravstvenom osiguranju ili da se ovo pitanje riješi na drugačiji način, putem fondova. Ovakvo stajalište zastupaju predstavnici svih resornih kantonalnih ministarstava i Federalnog ministarstva, tako da je ovo pitanje neophodno riješiti harmonizacijom zakona na Federalnom nivou.

U skladu sa gradskim/općinskim odlukama u Zeničko-dobojskom kantonu dodatno se provode mjere zaštite porodilja i podsticaja nataliteta u sljedećim općinama:

- Breza, gdje sve porodilje čija mjesečna primanja ne prelaze iznos prosječne mjesečne plaće u Kantonu po rođenju djeteta mogu ostvariti jednokratnu pomoć u iznosu od 100,00 do 500,00 KM. U 2019. godini ovo pravo je ostvarilo 84 porodilja, a iz općinskog Budžeta izdvojeno je 8.900,00 KM. U kontekst ove podrške važno je istaći da je za 2 bračnih parova, koji su prošli postupak vantjelesne oplodnje, iz općinskog Budžeta odobrena pomoć u iznosu po 1.000,00 KM;;
- Doboj Jug, gdje sve porodilje mogu ostvariti jednokratnu pomoć: za prvo ili drugo novorođeno dijete u iznosu 200,00 KM, za treće novorođeno dijete i svako naredno rođeno dijete u iznosu 500,00 KM. U 2019. godini ovo pravo je ostvarila 40 porodilja, a iz općinskog Budžeta izdvojeno je 8.900,00 KM;
- Kakanj, gdje sve porodilje po rođenju djeteta mogu ostvariti jednokratnu pomoć u iznosu 200,00 KM za prvorođeno dijete, 250,00 KM za drugorođeno, te 300 KM za treće i svako naredno dijete i blizance. U 2019. godini pravo je ostvarilo oko 91 porodilja a iz općinskog Budžeta izdvojeno je 20.650,00 KM KM;
- Olovo, gdje sve porodilje po rođenju djeteta mogu ostvariti jednokratnu pomoć u iznosu od 400,00 KM. U 2019. godini pravo je ostvarilo 74 porodilja, a iz općinskog Budžeta izdvojeno je 29.500,00 KM;

- Tešanj, gdje sve porodilje koje rode treće, četvrto i više djece, imaju pravo na jednokratnu pomoć u iznosu od 400,00 KM. U 2019. godini pravo je ostvarilo 74 porodilja, a iz općinskog Budžeta izdvojeno je 29.900,00 KM. U kontekst ove podrške važno je istaći da je za 10 bračnih parova, koji su prošli postupak vantjelesne oplodnje, iz općinskog Budžeta odobrena pomoć u iznosu po 2.000,00 KM;
- Usora, gdje sve porodilje mogu ostvariti pravo na jednokratnu novčanu pomoć u iznosu od 300,00KM za prvo dijete koja se za svako naredno dijete uvećava za 100,00KM. U 2019. godini ovo pravo je ostvarilo 15 porodilja i iz općinskog Budžeta izdvojeno je 5.000,00KM. Pored toga 53 porodica sa troje i više djece ostvarilo je jednokratnu novčanu pomoć u iznosu od 100,00 KM po djetetu;
- Žepče, gdje sve porodilje koje su rodile blizance i treće dijete mogu ostvariti pravo na jednokratnu novčanu pomoć u iznosu od 300,00 KM, za četvrto dijete 400,00 KM, za peto dijete 500,00 KM i za svako sljedeće novorođenče po 100,00 KM. Navedena prava ostvarilo je 70 porodilja, za što je iz općinskog Budžeta ukupno izdvojeno 25.200,00 KM.

5.3. Zaštita porodilja koje nisu u radnom odnosu

Prema Kantonalnom zakonu, za vrijeme trudnoće i porođaja žena-majki koje nisu u radnom odnosu mogu ostvariti pravo na novčanu pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja pod uslovima da imaju prijavljeno prebivalište, odnosno boravište na području Kantona, i da mjesečni prihodi domaćinstva, ostvareni u periodu od šest mjeseci koja prethode mjesecu u kome je podnesen zahtjev za ostvarivanje prava na novčanu pomoć, ne prelazi iznos 50% od prosječne plaće Kantona, što je u 2019. godini iznosilo 381,50 KM. Pod istim ovim uslovima nezaposlene porodilje mogu ostvariti 3 prava po svakom novorođenčetu, i to:

- a) novčanu pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja;
- b) jednokratnu pomoć za opremu novorođenog djeteta,
- c) pomoć u prehrani djeteta do 6 mjeseci i dodatna ishrana za majke-dojilje.

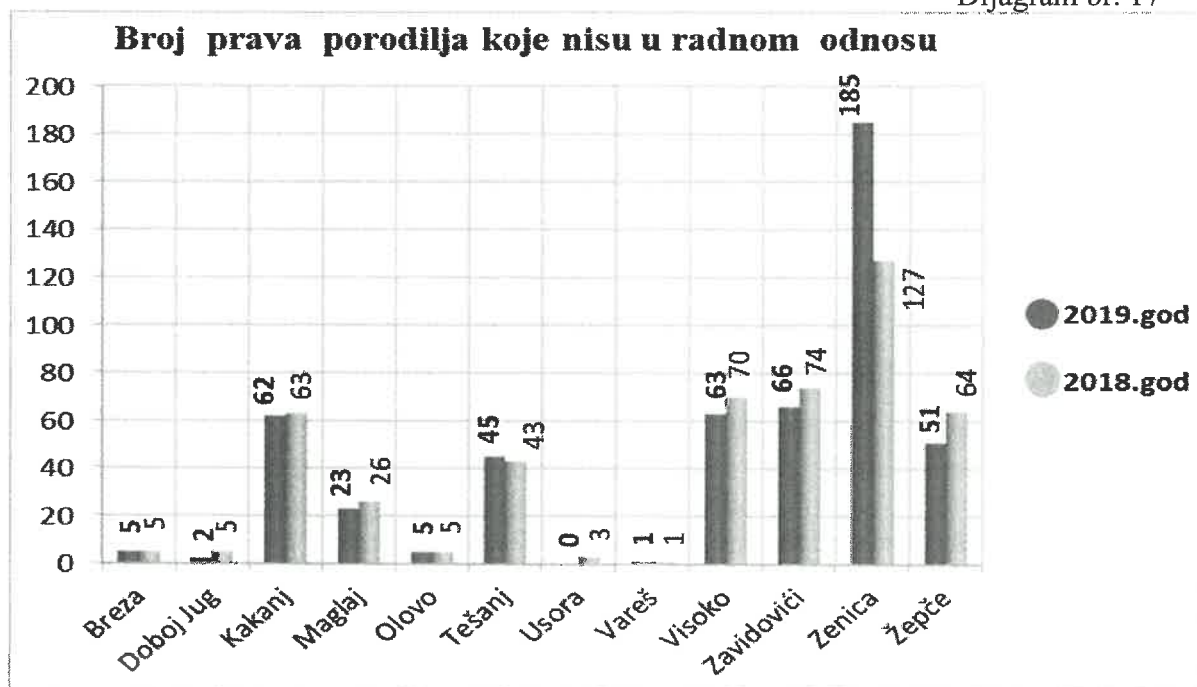
U Tabeli br. 16, za navedena prava navodimo iznose pomoći prema uputstvima ovog ministarstva o načinu utvrđivanja i trebovanja novčanih naknada korisnicima prava iz socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom za 2019. i 2018. godinu.

Tabela br. 16

Prava nezaposlenih porodilja	Visina pomoći u 2019. godini	Visina pomoći u 2018. godini
Novčana pomoć za vrijeme trudnoće i porođaja žene-majke koja nije u radnom odnosu	150,00 KM	150,00 KM
Jednokratna novčana pomoć za opremu novorođenog djeteta	114,45 KM	110,55 KM
Pomoć u prehrani djeteta do 6 mjeseci i dodatna ishrana za majke dojlje	76,30 KM	73,70 KM

U toku 2019. godine, putem centara/službi navedena prava ostvarivalo je 510 porodilja koje nisu u radnom odnosu, dok su u 2018. godini ista prava ostvarilo 486 porodilja. Prema ovim podacima u 2019. godini ostvareno je više za 24 prava porodilja koje nisu u radnom odnosu. U narednom dijagramu br. 17 dati su razvrstani podaci po gradovima/općinama Kantona, o broju ostvarenih prava za nezaposlene porodilje u 2019. godini sa uporednim podacima za 2018. godinu.

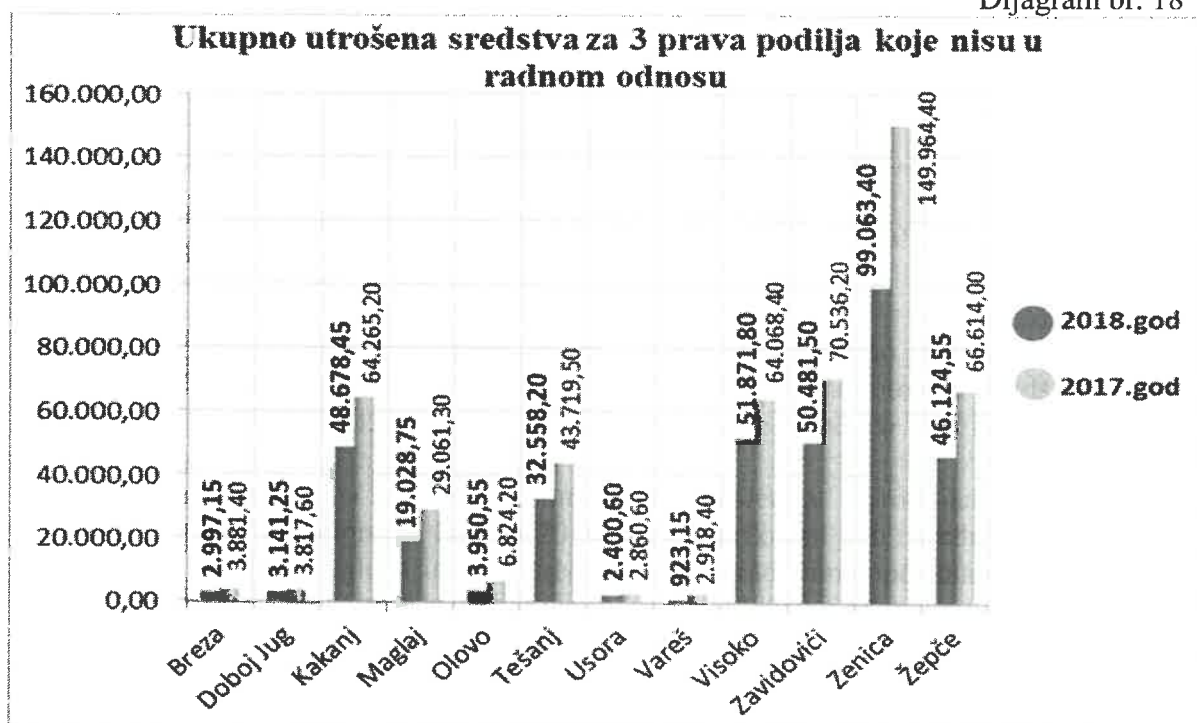
Dijagram br. 17

Za finansiranje navedena tri prava tokom 2019. godine ukupno je utrošeno 355.913,45 KM, dok je u 2018. godini bilo utrošeno 361.219,35 KM. Manja potrošnja sredstava u 2019. godini je za 5.305,90 KM, a razlog je činjenica da je ostvaren manji broj prava po Kantonalnom zakonu.

Utrošak sredstava za novčanu pomoć nezaposlenim porodiljama razvrstan po gradovima/općinama Kantona za 2019. i 2018. godinu prikazan je u narednom dijagramu br. 18. U cilju što boljeg pregleda utroška sredstava po gradovima/općinama dat je tabelaran prikaz u Tabeli br. 17, na strani broj 37.

Dijagram br. 18

[Handwritten signatures]

Prema svakom od navedena tri prava koje ostavruju majke porodilje koje nisu u radnom odnosu evidentirani su i predočeni sljedeći podaci:

- za pravo na jednokratnu novčanu pomoć porodiljama koje nisu u radnom odnosu u 2019. godini utrošeno je ukupno 76.500,00 KM, a u 2018. godini 72.150,00 KM, iz čega se može zaključiti da je utrošeno više sredstava za 4.350,00 KM;
- za finansiranje prava na jednokratna pomoć za opremu novorođenog djeteta iz Budžeta Kantona u 2019. godini utrošeno je 57.845,45 KM, a u 2018. godini utrošeno 53.020,95 KM, iz čega se može zaključiti da je utrošeno više sredstava za 4.824,50 KM;
- za pomoć u prehrani djeteta do 6 mjeseci iz Budžeta Kantona u 2019. godini utrošeno je 221.568,00 KM, a u 2018. godini utrošeno 236.048,40 KM, gdje je došlo do manje potrošnje za 14.480,40 KM.

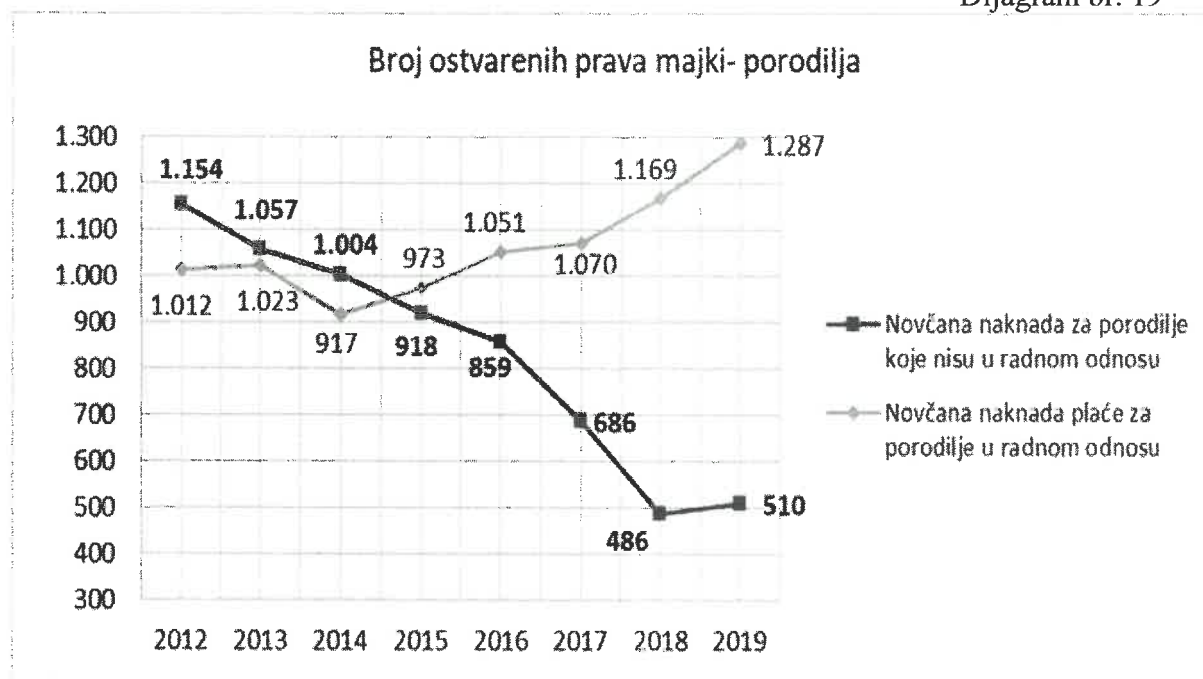
Kada je u pitanju podrška lokalnih zajednica, pored općina: Breza, Olovo, Žepče, Tešanj i Usora, koje za sve porodilje pod određenim kriterijima finansiraju jednokratne pomoći, posebno propisanu dodatnu pomoć i podršku nezaposlenim porodiljama imaju samo općine:

- Doboj Jug, gdje porodilje koje nisu u radnom odnosu, pod određenim uvjetom ostvaruju novčanu pomoć na period od 10 /deset/ mjeseci. Pomoć se priznaje od dana porođaja žene – majke, neovisno od broja rođene djece i finansira u visini od 100,00 KM mjesečno. U 2019. godini ovo pravo je ostvarilo 17 porodilja, a iz općinskog Budžeta izdvojeno je 20.000,00 KM;
- Usora, gdje se odobrava novčana pomoć majkama-porodiljama koje nisu u radnom odnosu u trajanju od godinu dana u iznosu od 100,00KM za prvo dijete, a za svako naredno iznos je uvećan za 50,00 KM u trajanju do godinu dana nakon poroda. U 2019. godini ovo pravo je ostvarilo 9 porodilja, a iz općinskog Budžeta izdvojeno je 12.600,00 KM.
- Visoko, gdje nezaposlene porodilje pod uvjetom da im ukupni prihodi domaćinstva ne prelaze iznos 50% prosječne plaće u Federaciji, mogu ostvariti jednokratnu pomoć u iznosu od 300,00 KM. U 2019. godini ovo pravo je ostvarilo 74 porodilje, a iz općinskog Budžeta izdvojeno je 22.200 KM KM.
- Kakanj, gdje se za nezaposlene porodilje isplaćuje nakanada u iznosu 250,00 KM za prvorođeno dijete, 350,00 KM za drugorođeno, te 500,00 KM za treće i svako naredno dijete i blizance. U 2019. godini za navedeni vid pomoći isplaćeno je za 292 porodilja u iznosu od 98.500,00 KM.

Imajući u vidu da nezaposlene porodilje ostvaruju niže naknade u odnosu na stanje u drugim kantonima i da je prisutna neujednačena pomoć i podrška lokalnih zajednica, stajalište ovog ministarstva je da se položaj nezaposlenih porodilja treba poboljšati u pogledu kriterija i dužine ostvarivanja prava, te visine pomoći. Ovakvo stajalište, podržano je sa Nacrtom zakona o podršci porodicama s djecom u Federaciji BiH gdje su propisani isti kriteriji i iznosi naknada prava na dječiji dodatak i prava porodilja koje nisu u radnom odnosu.

Dakle, postoji opredjeljenost profesionalaca da se obezbijedi dostupnost i ujednačenost u ostvarivanju ovog, kao i ostalih osnovnih prava u cijeloj Federaciji BiH, kako bi se poboljšao socijalno-materijalni položaj porodica sa djecom i obezbjedio značajniji poticaj natalitetu u Kantonu i Federaciji BiH. U kontekstu unapređenja zaštite i podrške porodici sa djecom, istovremeno je neophodna podrška i u svim drugim segmentima života, a prije svega u oblastima zdravstva, obrazovanja i zapošljavanja.

Bolji pregled o dinamici ostvarenih prava za majke-porodilje koje su u radnom odnosu i koje nisu u radnom odnosu, u posljednjih sedam godina predočavamo u dijagramu br. 19.

Uvidom u predočeni linijski dijagram evidentno je da se broj ostvarenih prava za majke-porodilje koje nisu u radnom odnosu konstantno smanjuje. U 2012. godini ovo pravo je ostvarilo 1.154 majki-porodilja, a u 2019. godini isto pravo ostvarilo je 510 majki-porodilja, to jeste manje ostvaruje prava za 644 korisnika.

S drugog aspekta, uvidom u predočeni linijski dijagrama o broju ostvarenih prava svih porodilja i dostupne podatke iz Federalnog zavoda za statistiku o broju živorođene djece od 2016. do 2018. godini², možemo konstatovati da veći broj majki-porodilja koje nisu u radnom odnosu nije u mogućnosti da ostvari propisano pravo po Kantonalnom zakonu. Prema podacima za 2016. godinu evidentirano je 3.452 živo rođene djece, dok je ukupno 1.910 majki-porodilja ostvarilo pravo po Kantonalnom zakonu, što znači da 1.542 majke-porodilje koje nisu u radnom odnosu i nisu mogle da ostvare propisano pravo. U 2017. godini je evidentirano 3.585 živorođene djece, dok je ukupno 1.756 majki-porodilja ostvarilo pravo, što znači da 1.829 majki-porodilja koje nisu mogle da ostvare pravo porodilje koja nije u radnom odnosu. U 2018 je evidentirano 3.488 živorođene djece dok je ukupno 1.655 majki-porodilja ostvarilo pravo, što znači da 1.833 majke-porodilje koje nisu mogle da ostvare pravo porodilje koja nije u radnom odnosu.

Ovi podaci potvrđuju opravdanost za donošenje Zakona o podršci porodicama s djecom u Federaciji BiH, kojim bi se propisali povoljniji uslovi za ostvarivanje ovog prava i ujedno posvetila veća pažnja za porodilje koje nisu u radnom odnosu.

² <http://fzs.ba/wp-content/uploads/2019/06/4.pdf>

Pregled korisnika prava porodice sa djecom i utrošenih sredstava u 2019. godini, posmatrano po vrsti prava i po gradovima/općinama Kantona

Tabela br. 17

Redni broj	OSNOVNA PRAVA PORODICE SA DJECOM	OPĆINE ZENIČKO- DOBOJSKOG KANTONA													
		Breza	Doboj Jug	Kakanj	Maglaj	Olovo	Tešanj	Usora	Vareš	Visoko	Zavidovići	Zenica	Žepče	UKUPNO	
1	Broj korisnika prava na dječiji dodatak	broj	162	95	842	545	175	1.005	68	135	1.075	1.020	2.070	880	8.072
		KM	60.340,54	33.663,30	313.970,73	194.597,97	60.609,51	384.430,92	23.553,87	44.494,91	407.659,28	378.510,12	794.535,52	352.461,33	3.048.828,00
2	Broj djece koja ostvaruju dječiji dodatak	broj	273	169	1.520	1.026	303	1.984	124	212	2.075	1.937	3.806	1.806	15.235
		KM	60.340,54	33.663,30	313.970,73	194.597,97	60.609,51	384.430,92	23.553,87	44.494,91	407.659,28	378.510,12	794.535,52	352.461,33	3.048.828,00
3	Novčana naknada plaće za zaposlene porodilje	broj	38	23	81	92	30	269	14	12	170	100	369	90	1.287
		KM	331.400,11	202.982,13	808.693,49	763.227,57	263.004,25	2.467.344,20	155.028,53	91.208,07	1.456.438,21	875.621,03	3.669.788,37	924.508,57	12.009.244,53
4	Novčana naknada plaće za nezaposlene porodilje	broj	5	2	62	23	5	45	0	1	63	66	185	51	508
		KM	750,00	300,00	9.450,00	3.450,00	750,00	6.750,00	0,00	150,00	9.450,00	9.900,00	27.750,00	7.800,00	76.500,00
5	Jednokratna pomoć za opremu djeteta	broj	5	2	63	23	6	45	0	1	63	66	185	51	510
		KM	568,35	225,00	7.179,15	2.605,05	572,25	5.126,85	0,00	110,55	7.147,95	7.506,90	20.986,05	5.817,45	57.845,55
6	Pomoć za prehranu djeteta do 6 mjeseci uzrasta	broj	5	2	63	23	6	45	0	1	63	66	185	51	510
		KM	2.036,70	1.428,90	26.509,10	10.480,00	2.423,40	17.531,70	0,00	526,30	28.362,00	34.866,60	73.295,90	24.107,40	221.568,00
UKUPNO		broj	326	198	1.789	1.187	350	2.388	138	227	2.434	2.235	4.730	2.049	18.050
		KM	395.096	238.599	1.165.802	974.361	327.359	2.881.184	178.582	136.490	1.909.057	1.306.405	4.586.356	1.314.695	15.413.986

6. OSTALI OBLICI SOCIJALNE ZAŠTITE I ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM

Oblici zaštite koji se finansiraju ili sufinansiraju iz Budžeta Kantona kao dodatne interventne mjere i aktivnosti socijalno zaštitnog karaktera iz nadležnosti ovog Ministarstva su: sufinansiranje „Sigurne kuće“ prevencije nasilja i zaštita žrtava nasilja u porodici, sufinansiranje rada javnih-humanitarnih kuhinja, pomoć socijalno intervenirajućeg karaktera, zdravstveno osiguranje, podrška organizacijama civilnog društva, te obilježavanje Dječije nedjelje.

6.1. Sufinansiranje „Sigurne kuće“ prevencije nasilja i zaštita žrtava nasilja u porodici na područja gradova/općina Zeničko-dobojskog kantona

Udruženje „Medica“ Zenica pruža usluge smještaja u „Sigurnu kuću“ i omogućava tretmane na prevenciji i zaštiti žrtava nasilja u porodici i zajednici. Prema ranije potpisanom Protokolu obaveza Zeničko-dobojskog kantona, odnosno Ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice je da obezbjedi 30% potrebnih sredstava za sufinansiranje rada „Sigurne kuće“.

S tim u vezi, u 2019. godini su odobrena sredstva u ukupnom iznosu od 54.720,00 KM, za usluge zbrinjavanja u „Sigurnu kuću“.

Prema Izvještaju Udruženja „Medica“ Zenica za 2019. godinu, u Sigurnu kuću je smješteno ukupno 61 osoba (24 žene i 37 (18 Ž/19 M) djece, starosne dobi od 8 mjeseci do 68 godina, kojima su pružene sljedeće usluge: omogućeno je ukupno 7727 porcija obroka i 1372 porcije užina; 436 individualnih terapijskih sesija (295 sa ženama i 117 sesije sa djecom); 6 grupnih edukativno-suportivnih radionica sa ženama; 11 grupnih relaksacijskih aktivnosti sa svim klijenticama/tima Sigurne kuće; 16 pravnih savjeta; 313 medicinskih intervencija; 7 medicinske edukacije kroz 28 edukativnih sesija o održavanju higijene i vođenja brige o zdravlju, kao i 26 individualnih razgovora o održavanju lične higijene, higijene prostora, zdravlja i pravilne ishrane, vođenja brige o djetetu, vlastitom zdravlju. Korisnicama u Sigurnoj kući, pored sigurnog smještaja i redovnih obroka, pružaju se i sljedeće usluge: kompletna logistička podrška kao što su osnovni higijenski artikli, osnovna obuća i odjeća, te ostalo shodno potrebama svake korisnice (žene i djeteta); kontinuirana psihološka pomoć i podrška; usluge medicinskog servisa; edukacije o ličnoj higijeni i higijeni prostora, reproduktivnog zdravlja, okupaciona terapija, završavanje obuka za zanimanje (krojenje, šivenje, tapaciranje, printanje na tekstilnoj mašini, frizerski kurs i manikura); kontinuirani odgojno-obrazovni rad sa djecom; podrška pri uključivanju /nastavku školskog obrazovnog procesa, upisa u školu, regulisanju potrebnih knjiga i školskog materijala, te kontinuirana podrška u savladavanju školskog gradiva i drugih školskih aktivnosti.

Ministarstvo je, uz podršku i saradnju Udruženja „Medica“, organizovalo rad Koordinacionog tijela za provođenje dvogodišnjeg programa mjera za prevenciju, zaštitu i borbu protiv nasilja u porodici za područje Zeničko-dobojskog kantona, te koordiniralo aktivnosti sa nadležnim institucijama i organizacijama u Kantonu. Koordinaciono tijelo je sačinilo Izvještaj o provedbi Programa mjera za prevenciju, zaštitu i borbu protiv nasilja u porodici za područje Zeničko-dobojskog kantona 2016-2017, a isti je Vlada Kantona prihvatila Zaključkom, broj: 02-35-4716/18 od 19.03.2019. godine. Također, u 2019. godini Koordinaciono tijelo je izradilo i novi dvogodišnji „Program mjera za prevenciju, zaštitu i borbu protiv nasilja u porodici Zeničko – dobojski kanton za period juli 2019. – juli 2021. godine“ koji je usklađen sa standardima Istanbulske konvencije. Ovaj Program je Vlada Zeničko – dobojskog kantona usvojila Zaključkom, broj: 02-35-11416/19 od 12.07.2019. godine.

Na javni poziv za finansiranje i sufinansiranje programa/projekata kantonalnih organizacija i udruženja socijalnog karaktera Udruženje „Medica“ Zenica je apliciralo sa projekatom „Prevenција nasilja kroz koordinirano i multisektoralno djelovanje i poduzimanje akcija“, te je na osnovu toga Odlukom Vlade Zeničko-dobojskog kantona za provedbu projekat odobreno 5.090,00 KM.

6.2. Pomoć za javne-humanitarne kuhinje

Na prijedlog ministarstva, Vlada Zeničko-dobojskog kantona u kontinuitetu odobrava sredstava za sufinansiranje rada javnih-humanitarnih kuhinja na području Zeničko-dobojskog kantona. Ova podrška se omogućava najugroženijim građanima u svrhu prevazilaženja stanja socijalne potrebe uzrokovane teškom socijalnom i materijalnom situacijom u kojoj se nalaze.

S tim u vezi, doznačena sredstva u četiri tranše i ukupnom iznosu od 240.000,00 KM za 2019. godinu, predočena su u Tabeli br. 18.

Tabela br. 18

Naziv	Iznos u KM	Broj korisnika
MDD Merhamet Zenica (za korisnike iz općina Breza, Kakanj i Zenica)	70.000,00	600
MDD Merhamet Maglaj	45.000,00	282
Caritas zeničkih župa	25.000,00	150
Pučka kuhinja Vareš	25.000,00	120
Narodna kuhinja Zenica	50.000,00	936
Javna kuhinja „Mladi volonteri“ Visoko	25.000,00	153
Ukupno:	240.000,00	2.241

Ovaj program podrške od velikog je značaja za građane Kantona jer osigurava minimalne potrebe za ishranom, prevenira ili umanjuje neimaštinu i ekstremno siromaštvo građana. Prema izvještajima i podacima navedenih javnih-humanitarnih kuhinja, u 2019. godini je obroci su pripremani za 2.182 osobe. Pored sredstava iz Budžeta Kantona, rad javnih-humanitarnih kuhinja se finansira i iz drugih izvora, to jeste iz gradskog/općinskih budžeta, donacija, programa/projekata i drugo.

Uzimajući u obzir navedeno, neophodno je i dalje osiguravati ovaj vid podrške građanima u stanju socijalne potrebe.

6.3. Pomoć za potrebe i intervencije socijalno zaštitnog karaktera

U skladu sa Kantonalnim zakonom i Pravilnikom o načinu ostvarivanja prava na novčanu pomoć socijalno intervenirajućeg karaktera za osobe koja se nalaze u stanju socijalne potrebe („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 20/19), te budžetskim mogućnostima Kantona, Ministarstvo je odobravalo socijalno-intervenirajuće novčane pomoći na osnovu zahtjeva podnesenih od strane osoba u stanju socijalne potrebe ili u njihovo ime od strane centara za socijalni rad, općina i nevladinih organizacija.

U skladu sa citiranim pravilnikom, Ministrica za rad, socijalnu politiku i izbjeglice je imenovala Komisiju za davanje prijedloga o odobravanju novčane pomoći socijalno intervenirajućeg karaktera, te su predmetne pomoći odobravane zaključcima ministrice.

U 2019. godini odobreno je 429 zahtjeva, odnosno pomoći socijalno-intervenirajućeg karaktera. U Tabeli br. 19 dat je pregled prema svrsi, broju zaključaka i visini dodjeljene novčane pomoći kako slijedi.

Tabela br. 19

Svrha	Broj zaključaka	Iznos (KM)
pomoć u pokrivanju dijela troškova liječenja	315	157.080,71
pomoć u ublažavanju teške materijalne situacije	70	13.750,00
pomoć u nabavci ortopedskih pomagala	13	27.824,00
pomoć u poboljšavanju stambenih uslova	25	79.707,11
pomoć za plaćanje priključka el. energije	2	3.115,01
pomoć za plaćanje troškova sahrane/dženaze	4	750,00 KM
Ukupno:	429	282.226,83

U Tabeli br. 20 je dat pregled o broju i iznosu odobrenih predmetnih novčanih pomoći prema gradu/općinama.

Tabela br.20

Rn. br.	Grad/općina	Broj predmeta	Iznos (KM)
1.	Breza	4	1.750,00
2.	Doboj Jug	0	0
3.	Kakanj	42	27.900,00
4.	Maglaj	27	11.802,11
5.	Olovo	3	1.700,00
6.	Tešanj	13	6.900,00
7.	Usora	2	2.330,00
8.	Vareš	10	5.100,00
9.	Visoko	4	11.650,00
10.	Zavidovići	49	71.763,00
11.	Zenica	255	118.481,00
12.	Žepče	20	22.850,00
Ukupno:		429	282.226,11

6.4. Zdravstvena zaštita

U skladu sa Kantonalnim zakonom i Zakonom o zdravstvenom osiguranju („Službene novine Federacije BiH“, broj: 30/97, 7/02, 70/08, 48/11, 36/18), Ministar ministarstva za rad, socijalnu politiku i izbjeglice je donio novo Uputstvo o načinu priznavanja prava na zdravstveno osiguranje i ostvarivanje osnovne zdravstvene zaštite određenih kategorija lica koja nisu zdravstveno osigurana po drugom osnovu, broj: 09-35-15175-3/18 od 26.12.2018. godine. Na ovaj način, kao korisnici predmetnog prava, uvrštena i sljedeća lica: lica koja su žrtve porodičnog nasilja i nasilja u zajednici, lica u postupku ostvarivanja prava na smještaj u ustanovu socijalne zaštite i odrasle osobe smještene u hraniteljsku porodicu. S tim u vezi, slijedi pregled korisnika prava na zdravstveno osiguranje koja su utvrđena citiranim Pravilnikom:

- korisnik prava na stalnu novčanu pomoć;
- lice starije od 65 godina (muškarac), odnosno od 60 godina (žena);
- civilna žrtva rata;
- dijete od rođenja do polaska u osnovnu školu, a nije zdravstveno osigurano kao član porodice osiguranika;
- lice smješteno u ustanovu socijalne zaštite i lice u postupku smještaja;
- lica koja su žrtve porodičnog nasilja i nasilja u zajednici;

- nezaposlena samohrana majka-porodilja za vrijeme trudnoće, porođaja i do uzrasta djeteta do godinu dana;
- lice sa invaliditetom i lice ometeno u psihičkom ili fizičkom razvoju u smislu člana 13. Kantonalnog zakona;
- dijete i odrasla lice smješteno u hraniteljsku porodicu.

U toku izvještajnog perioda putem centara/službi ovo pravo u 2019. godini, ostvarivalo je oko 3.729 korisnika, što je manje za 345 korisnika u odnosu na 2018. godinu kada je ovo pravo ostvarivalo 4.074 korisnika prava. Za finansiranje zdravstvenog osiguranja odobrena su raspoloživa sredstva iz Budžeta Kantona u iznosu od 135.000,00 KM.

6.5. Podrška nevladinim organizacijama i drugim pravnim licima

6.5.1. Nevladine organizacije

Ministarstvo kontinuiranim aktivnostima tokom cijele godine podržava rad kantonalnih i gradskih/općinskih udruženja, tj. nevladinih organizacija. Podrška nevladinim organizacijama ogleda se u saradnji i pružanju stručne pomoći prilikom provođenja redovnih ili vanrednih aktivnosti pojedinih udruženja/saveza i slično, uspostavljanje međusobne komunikacije i saradnje između istih, te između vladinog i nevladinog sektora.

U 2019. godini, realizovana je aktivnost dodjele sredstava putem javnog poziva za finansiranje i sufinansiranje programa/projekata nevladinih organizacija kantonalnog karaktera sa područja Zeničko-dobojskog kantona. Ministarstvo je raspisalo javni poziv na osnovu člana 32. Zakona o izvršavanju Budžeta za 2019. godinu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“, broj: 3/19) i člana 151. stav (4) Kantonalnog zakona. Kao rezultat provedenih aktivnosti po javnom pozivu, Odlukom Vlade Zeničko-dobojskog kantona, broj: 02-14-14568/19 od 27.09.2019. godine, odobrena su sredstva u ukupnom iznosu od 47.936,00 KM za programe 7 kantonalnih organizacija i projekte 1 kantonalnog udruženja.

Također, podrška nevladinim organizacijama ogledala se i kroz dodjelu novčanih sredstava koja odobrava Vlade Zeničko-dobojskog kantona na prijedlog Ministarstva, a po podnesenim zahtjevima istih. U pomenute svrhe, tokom 2019. godine podržane su sljedeće nevladine organizacije:

Tabela br. 21

Red. br.	Naziv Udruženja/NVO	Broj zaključka/odluke i datum	iznos KM
1.	Udruženje kineziologa Grada Zenica	02-14-1630/19 od 05.02.2019.	1.000,00
2.	Savez ratnih vojnih invalida paraplegičara FBiH	02-14-9590/19 od 06.06.2019.	1.500,00
3.	Streljački klub osoba sa invaliditetom Zenica	02-14-10726/19 od 28.06.2019.	1.000,00
4.	Udruženje Omladinski kulturni centar Kakanj	02-14-11419/19 od 12.07.2019.	2.500,00
5.	Udruženje Centar za majke "Utjeha" Zenica	02-14-12540/19 od 08.08.2019.	500,00
6.	Udruženje Srce za djecu koja boluju od raka u FBiH	02-14-12539/19 od 08.08.2019.	20.000,00
7.	Udruženje "Gnijezdo" Zenica	02-14-12255/19 od 01.08.2019.	3.500,00
8.	Udruženje žena oboljelih i liječenih od tumora dojki i drugih tumora BUDUĆNOST ZA	02-14-13358/19 od 30.08.2019.	550,00
9.	Udruženje zdrav život	02-14-14204/19 od 18.09.2019.	2.000,00
10.	Zeleni polumjesec ZDK	02-14-14583/19 od 27.09.2019.	2.000,00
11.	Savez udruženja penzionera ZDK	02-14-11420/19 od 12.07.2019.	9.450,00
12.	Savez civilnih žrtava rata ZDK	02-14-15743/19 od 21.10.2019.	2.000,00
13.	Sportsko ribolovno društvo Maglaj	02-14-15964/19 od 25.10.2019.	750,00
14.	Udruženje invalida rada gradskih i općinskih udruženja ZDK	02-14-16649/19 od 08.11.2019.	3.000,00
15.	Koalicija organizacija osi ZDK	02-14-16933/19 od 14.11.2019.	1.500,00

16.	Crveni križ ZDK	02-14-15963/19 od 25.10.2019.	10.000,00
17.	Rukometni klub Krivaja, Zavidovići	02-14-18835/19 od 27.12.2019.	2.000,00
UKUPNO:			63.250,00

Tokom 2019. godine, ministarstvo je i dalje kontinuirano saradivalo sa savezima/udruženjima osoba s invaliditetom, sa naglaskom na Koaliciju organizacija osoba s invaliditetom Zeničko-dobojskog kantona. Na prijedlog Ministarstva, Rješenjem Vlade Zeničko-dobojskog kantona, broj: 02-35-15346/18 od 05.10.2018. godine, imenovano je Koordinaciono tijelo za praćenje, usmjeravanje i izvještavanje o realizaciji aktivnosti Strategije za unapređenje prava i položaja osoba s invaliditetom u Federaciji Bosne i Hercegovine (2016-2021). U Koordinaciono tijelo imenovani su predstavnici Koalicije i resornih ministarstva, koja su nosioci aktivnosti iz Strategije za unapređenje prava i položaja osoba s invaliditetom u Federaciji BiH. Tokom 2019. godine Koordinaciono tijelo je održalo četiri radna sastanka na kojima su podnijeti izvještaji o realizaciji prema obavezama iz Strategije. Obzirom da je istekao vremenski period na koji je donešen Lokalni akcioni plan u oblasti invalidnosti za period 2016-2018. godine, Koordinaciono tijelo je tokom 2019. godine radilo na prikupljanju podataka za realizaciju i izradu novog Lokalnog akcionog plana. Na osnovu dostavljenih informacija i podataka svih članova Koordinacionog tijela izrađen je novi Lokalni akcioni plan iz oblasti invalidnosti u cilju unapređenja prava i položaja osoba sa invaliditetom Zeničko-dobojskog kantona za peirod 2020-2021. godine. Predviđeno je da novi Lokalni akcioni plan tokom narednog perioda bude poslan na usvajanje Vladi Zeničko-dobojskog kantona, kako bi se isti u narednom periodu mogao i primjenjivati.

6.5.1. Podrška drugim pravnim licima

Na prijedlog ministarstva, Vlada Zeničko-dobojskog kantona je dodatno odobrila novčana sredstva i drugim pravnim licima čiji su zahtjevi za: prevazilaženje teške materijalne situacije, liječenje pojedinca, adaptaciju prostorija, sufinansiranje izgradnje spomenika, te obilježavanje značajnih datuma i manifestacija, ocijenjeni kao opravdani i to:

Tabela br. 22

Red. br.	Korisnici	Broj zaključka/odluke Vlade ZDK	Iznos KM
1.	Muftijstvo zeničko	02-14-10941/19	2.000,00 KM
2.	Naša riječ Zenica	02-14-11421/19	1.500,00 KM
3.	Medžlis IZ Vareš	02-14-11422/19	2.000,00 KM
4.	Mjesna zajednica "Žabljak" Usora	02-14-12046/19	1.000,00 KM
5.	Savez samostalnih sindikata BiH	02-14-13146/19	5.000,00 KM
6.	Općina Usora	02-14-13145/19	20.000,00 KM
7.	JU Penzioneski dom sa stacionarom	02-14-14581/19	2.500,00 KM
8.	JU Dom za stara lica Zenica	02-14-14582/19	2.000,00 KM
9.	JU CSR Vareš	02-14-16928/19	5.000,00 KM
10.	JU CSR Zavidovići	02-14-16927/19	5.000,00 KM
11.	JU CSR Olovo	02-14-16926/19	5.000,00 KM
UKUPNO:			51.000,00

6.6. Obilježavanje „Dječije nedjelje“

Budžetom Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu planirana su sredstva u ukupnom iznosu od 30.000,00 KM. U skladu sa navedenim zakonom Ministarstvo je raspisalo Javni poziv za finansiranje i sufinansiranje projekata povodom obilježavanja „Dječije nedjelje“ u

Zeničko-dobojskom kantonu u 2019. godini. Zaprimljeno je 6 zahtjeva za finansiranje i sufinansiranje projekata i iste je Komisija razmatrala te ocijenila u skladu sa Pravilnikom za finansiranje i sufinansiranje projekata povodom obilježavanja „Dječije nedjelje“ u Zeničko-dobojskom kantonu u 2019. godini, broj: 09-14-12954-1/19 od 11.09.2019. godine. Okončanjem procedure po raspisanom Javnom pozivu, Ministrica Ministarstva je donijela Program obilježavanja „Dječije nedjelje“ u 2019. godini, broj: 09-14-12954-6/19 od 25.09.2019. godine. Na osnovu ovog Programa sredstva su Odlukom Vlade Zeničko-dobojskog kantona, broj: 02-14-15403/19 od 11.10.2019. godine, odobrena nosiocima projekata kako slijedi:

r/b	Nosilac projekta	Projekat	Iznos
1.	Općina Usora	„Dječija prava“	3.000,00
2.	JU Centar za socijalni rad Breza	„Igralište za djecu sa teškoćama u razvoju“	3.000,00
3.	JU Centar za socijalni rad Maglaj	„Nauči i djeluj“	2.770,00

Takođe, u skladu sa Programom obilježavanja „Dječije nedjelje“ u Zeničko-dobojskom kantonu u 2019. godini, finansirano je i obilježavanje centralne manifestacije „Dječije nedjelje“. Nosioc ovih aktivnosti je bilo Udruženju „Medica“ Zenica u partnerstvu sa JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona i saradnji sa drugim ustanovama i nevladinim organizacijama. Za realizaciju Centralne manifestacije „Dječije nedjelje“ sredstva su odobrena Odlukom Vlade Zeničko-dobojskog kantona u iznosu od 17.000,00 KM.

6.7. Druga prava socijalne zaštite koje se finansiraju iz budžeta grada/općina iz Zeničko-dobojskog kantona

Kantonalnim zakonom propisana su i druga osnovna prava iz socijalne zaštite, i to: usluge socijalnog i drugog stručnog rada, kućna njega i pomoć u kući, vršenje starateljstva i nadzor. U oblasti zaštite porodice sa djecom predviđena su prava: posebni psihosocijalni tretman bračnih drugova koji žele djecu i trudnica, smještaj djece uz osiguranu ishranu u ustanovama predškolskog odgoja i osiguranje jednog obroka u vrijeme nastave u školama osnovnog obrazovanja. Navedena prava se finansiraju iz budžeta grada/općina.

7. NADZOR NAD STRUČNIM RADOM I UTROŠKOM BUDŽETSKIH SREDSTAVA

Na osnovu člana 157. Kantonalnog zakona, Ministrica za rad, socijalnu politiku i izbjeglice Zeničko-dobojskog kantona je donijela plan o vršenju nadzora nad stručnim radom i kontroli namjenskog utroška sredstava u ustanovama socijalne zaštite i općinskim službama na području Kantona za 2019. godinu. Sukladno tome, ministarstvo je vršilo predmetne nadzore na terenu, u periodu od jula do novembar 2019. godine.

Predmet nadzora nad stručnim radom centara/službi i drugih ustanova socijalne zaštite obuhvatio je kontrola i utvrđivanje stvarnog činjeničnog stanja po pitanju:

- stručnog rada i usklađenosti nadležnog postupanja u skladu sa Kantonalnim zakonom i drugim relevantnim zakonskim i podzakonskim aktima,
- namjenske potrošnje sredstava doznačenih iz Budžeta Zeničko-dobojskog kantona za 2019. godinu za ostvarivanja prava po Zakonu,
- uslova smještaja i zaštite prava korisnika smještenih u ustanovama socijalne zaštite,
- uslova dnevnog zbrinjavanja korisnika ustanova socijalne zaštite,

- pravovremenog uočavanja i registrovanja nepravilnosti i propusta u stručnom radu ustanova s ciljem izricanja mjera za otklanjanje istih.

Također je obavljen razgovor sa uposlenicima ustanova i korisnicima, te razmijenjene informacije od značaja za ostvarivanje prava po Kantonalnom zakonu, te primjeni Pravilnika o standardima za rad i pružanje usluga u ustanovama socijalne zaštite u Federaciji BiH („Službene novine Federacije BiH“, broj: 15/13, 44/16). S ciljem kontrole namjenske potrošnje sredstava doznačenih centrima/službama i drugim javnim ustanovama socijalne zaštite iz Budžeta Kantona za 2019. godinu za ostvarivanja prava po Kantonalnom zakonu, izvršen je i uvid u relevantnu finansijsku dokumentaciju.

Obavljanje nadzora izvršeno je nad stručnim radom prvostepenih organa, te javnih i privatnih ustanova socijalne zaštite, odnosno nad radom ukupno 24 ustanove socijalne zaštite koje djeluju na području Kantona. Također je vršen nadzor nad rezultatima postupanja određenih ustanova u skladu sa preporukama Ministarstva po pitanju poduzimanja odgovarajućih mjera potrebnih za sprječavanje ili otklanjanje štetnih posljedica za korisnike socijalne i dječije zaštite.

U 2019. godini, Ministarstvo je saradivalo i sa Kantonalnom upravom za inspeksijske poslove u svrhu omogućavanja adekvatne zaštite korisnika usluga ustanova socijalne zaštite. Inspeksijski poslovi su vršeni iz nadležnosti drugih oblasti, jer u Kantonalnoj upravi ne djeluje inspekcija za socijalnu zaštitu, zaštitu civilnih žrtava rata i zaštitu porodice sa djecom, niti je aktivna federalna inspekcija za predmetne oblasti.

Ministarstvo je u prvostepenom upravnom postupku riješilo 1185 predmeta, a u drugostepenom postupku su riješene 72 žalbe i uloženo 4 vanredna pravna lijeka. Također, u revizionom postupku, u ovom ministarstvu je obrađeno 75 predmeta po osnovu prava koje ostvaruju civilne žrtve rata, te 278 predmeta stalne novčane pomoći.

Uprkos preporuci Internog audita, u Ministarstvu još uvijek nije došlo do zapošljavanja stručne osobe koja bi obavljala poslove revizije prvostepenih rješenja o ostvarivanju prava u skladu sa odredbama Kantonalnog zakona. Stoga se ovi poslovi obavljaju u skladu sa mogućnostima zaposlenih u odnosu na svakodnevne obaveze, što predstavlja otežavajuću okolnost na pravovremenost isplata naknada korisnicima po ostvarenim pravima.

8. ZAKLJUČNA RAZMATRANJA

Stanje socijalne zaštite u velikoj mjeri je uslovljeno trenutnom socijalnom, političkom i ekonomskom situacijom, te reformskim procesima u ovoj oblasti. Na stanje direktno utiče visina opredjeljenih i raspoloživih sredstava za oblast socijalne zaštite na svim nivoima vlasti kao i važeća zakonska regulativa. Stim u vezi, ovisno o budžetskim mogućnostima poduzimaju se odgovarajuće mjera i aktivnosti u socijalnoj zaštiti kako bi se obezbjedila potrebna pomoć i podrška za najugroženije stanovnike, to jeste obezbjedila pristojna visina nakanada i pomoći pojedincima ili porodicama koje ispunjavaju propisane uslove ili kriterije za ostvarivanje prava, zatim preduzimanje preventivnih mjera i aktivnosti, te razvijanje kvalitete usluga u ustanovama socijalne zaštite.

Ministarstvo za rad, socijalnu politiku i izbjeglice učestuje u reformskim procesima na području Federacije BiH sa ciljem da se u što većoj mjeri obezbijedi dostupnost i ujednačenost u ostvarivanju osnovnih prava u cijeloj Federaciji BiH. Ovim procesima nastoje se unaprijediti prava i usluge u oblastima socijalne zaštite na kantonalnom i federalnom nivou, sa fokusom na prevenciju i otklanjanje ili umanjene stanja socijalne potrebe pojedinca i porodice, te obezbjedila njihova veća integracija u užoj i široj društvenoj zajednici. Za potpuniju integraciju pojedinaca i porodica u stanju socijalne potrebe neophodna je podrška u svim segmentima života, što svakako podrazumijeva oblasti zdravstva, obrazovanja i zapošljavanja.

U skladu sa Kantonalnim zakonom, prava iz socijalne zaštite tokom 2019. godine ostvarivalo je 23.201 korisnik prava, što je manje za 2.148 korisnika prava u odnosu na 2018. godinu kada su korisnici ostvarivali u prosjeku 25.349 prava. Upoređivanjem navedenih podataka za posljednjih deset godina, možemo konstatovati da je nakon tendencije povećanja broja ostvarenih prava do 2012. godine, od 2013. godine uslijedio kontinuirani trend smanjenja broja ostvarenih prava. Jasniju sliku i uvid u broj ostvarenih prava korisnika u toku posljednjih jedanest godina, predočavamo u dijagramu br. 20.

Dijagram br. 20

Ukoliko posmatramo ostvarivanje u svih 16 prava u posljednje dvije godine, možemo konstatovati da je smanjen broj ostvarenih prava korisnika u 10 (deset) prava. U oblasti zaštite porodice sa djecom evidentiran je manji broj porodica koje su ostvarivale pravo na dječiji dodatak za 1.418 porodica/korisnika i manje za 2.506 prava koja su ostvarivala djeca. U oblasti socijalne zaštite evidentiran je manji broj ostvarenih prava korisnika za: pravo na

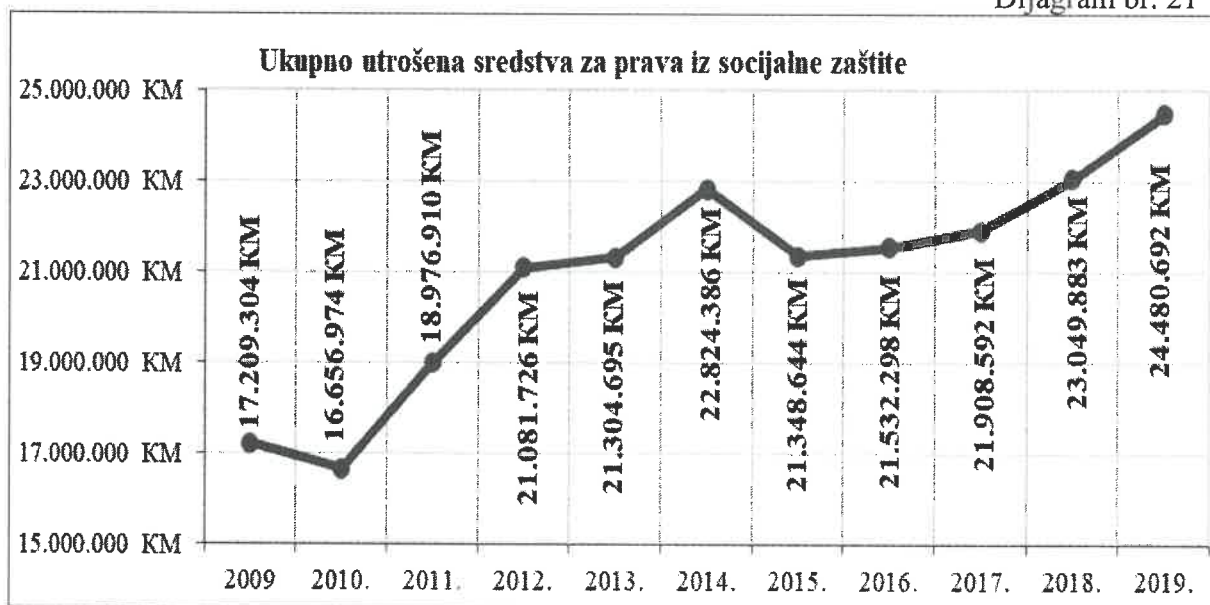
[Handwritten signature]

stalnu novčanu pomoć za 45 prava; pravo na refundaciju medicinskog vještačenjena za 52 prava; pravo na smještaj u hraniteljsku porodicu za 2 prava i pravo na osposobljavanje za samostalan život i rad djece i mladih osoba ometenih u psihofizičkom razvoju za 3 prava. Također, ostvaren je manji broj u četiri prava civilnih žrtava rata za 15 korisnika i 17 prava, te manji broj korisnika prava na zdravstveno osiguranje za 345 korisnika.

Posmatrajući posljednje dvije godine povećan broj ostvarenih prava korisnika je evidentan za 6 (šest) prava. U oblasti zaštite porodice sa djecom evidentiran je veći broj porodilja korisnica prava, i to za: pravo na naknadu plaće porodiljama koje su u radnom odnosu za 118 korisnica prava i 3 prava porodilja koje nisu u radnom odnosu za 24 korisnice prava. U oblasti socijalne zaštite evidentiran je veći broj ostvarenih prava korisnika za: pravo na jednokratne novčane pomoći za 246 prava i pravo na smještaj u ustanove socijalne zaštite za 32 korisnika prava.

Pregledom utrošenih sredstava za posljednjih jedanaest godina, u dijagramu br. 21 evidentno je povećanje potrošnje finansijskih sredstava za prava iz oblasti socijalne zaštite. Izuzetak je umanjeње potrošnje u 2015. godine kada je prestalo finansiranje prava na, pomoć i njegu od drugog lica sa kantonalnog nivoa, za što se je tokom 2013. i 2014. godine izdvajalo blizu 2.200.000,00 KM na godišnjem nivou za oko 1.550 korisnika. Više podataka predočavamo u dijagramu br. 21.

Dijagram br. 21

Tokom 2019. godine je evidentna veća potrošnja sredstava za navedena prava u odnosu na 2018. godinu za 1.430.809,00 KM, odnosno da je potrošnja povećana za 6,2%. Osnovni uzrok povećanja je prije svega zbog većeg broja korisnika i ostvarenih prava za naknade porodilja u radnom odnosu, smještaja u ustanove i smještaja u hraniteljsku porodicu, te prava na stalnu novčanu pomoć.

Isplata svih mjesečnih naknada i pomoći u 2019. godini je bila redovna, tako da je na dan 04.12.2019.godine izvršena posljednja isplata socijalnih davanja za mjesec oktobar 2019. godine.

Tokom 2019. godine, provođene su aktivnosti i poduzimane mjere na razvoju zaštite i integraciji djece i odraslih osoba sa invaliditetom putem pružanja usluga JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona i podrške udruženjima osoba sa invaliditetom. Zatim, nastavljene su aktivnosti Ministarstva u pogledu deinstitucionalizacije i transformacije ustanova socijalne zaštite, to jeste unapređenja usluga stanovanja u lokalnoj zajednici uz stručnu podršku od strane Ustanove „Sumero centar centar za podršku osobama s invaliditetom u zajednici“, kao i aktivnosti na procesu transformacije JU „Dom-porodica“ Zenica. Kontinuirano su provođene mjere zaštite žrtava nasilja u porodici

[Handwritten signature]

i zajednici, između ostalog i kroz sufinansiranje smještaja žrtava nasilja u porodici i zajednici u Sigurnoj kući putem Udruženja „Medica“ Zenica, te aktivnosti Koordinacionog tijela na provođenje Programa mjera za prevenciju, zaštitu i borbu protiv nasilja u porodici za područje Zeničko-dobojskog kantona, izrade Izvještaja i donošenje novog dvogodišnjeg Programa mjera. Realizovan je Program obilježavanja „Dječije nedjelje“ u Zeničko-dobojskom kantonu za 2019 godinu i u okviru istog organizovana Centralna manifestacija.

Ministarstvo je u kontinuitetu provodilo aktivnosti i mjere na praćenju i stručnom nadzoru primjene Kantonalnog zakona i drugih propisa, te kontrole namjenskog trošenja odobrenih budžetskih sredstava. U tom smislu nastavljena je dobra saradnja sa nadležnim ustanovama socijalne zaštite i ostvaren zadovoljavajući napredak u pogledu provođenja propisa iz oblasti socijalne zaštite. Pored toga, zadržana je dobra saradnja sa Federalnim ministarstvom rada i socijalne politike, kao i saradnja sa drugim kantonalnim ministarstvima na provođenju mjera i aktivnosti koje su u zajedničkoj nadležnosti .

8.1. Preporuke za djelovanje

S obzirom na stanje u oblastima socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom, smatramo da je u narednom periodu potrebno:

- Zadržati redovnu isplate novčanih naknada i davanja;
- Poduzimati adekvatne mjere podrške i zaštite porodica pod rizikom od razdvajanja i porodica u stanju socijalne potrebe, sa ciljem osnaživanja i očuvanja porodice;
- Razvijati sistemski rješenja u pogledu zaštite porodica sa djecom i zaštite djece bez roditeljskog staranja, te podsticati povratak djece u biološku porodicu ili smještaj u hraniteljsku porodicu, odnosno usvojenje djece bez roditeljskog staranja;
- U skladu sa Strategijom razvoja Zeničko-dobojskog kantona, potrebno je omogućiti sistemsku podršku mladima koji napuštaju sistem javne brige s ciljem adekvatnije socijalne inkluzije i osamostaljivanja (prioritetno zapošljavanje i rješavanje stambene problematike, pokretanje biznisa, dalje školovanje ili prekvalifikaciju i slično);
- Razvijati usluge porodičnog savjetovališta;
- Razvijati programe samopomoći za višečlane porodice u stanju socijalne potrebe;
- Podržati donošenje zakona o podršci porodicama sa djecom u Federaciji BiH sa ciljem boljeg položaja i ujednačavanja osnovnih prava žena-majki porodilja i porodice sa djecom;
- Kontinuirano podržavati inkluziju, integraciju i bolju zaštitu djece i odraslih lica s invaliditetom, kroz multisektorski pristup i učešće lokalnih i drugih nivoa vlasti;
- Osigurati podršku sektora zdravstva, obrazovanja i socijalne zaštite tokom provedbe aktivnosti na stvaranju uslova za primjenu Međunarodne klasifikacije funkcionisanja, invalidnosti i zdravlja (MKF) zbog unapređenja socijalne inkluzije osoba sa invaliditetom;
- Kontinuirano učestvovati u reformskim procesima i provoditi reformske procese u oblastima socijalne zaštite u Federaciji BiH i usklađivati Kantonalni zakon;
- Inicirati uspostavu inspektorata za socijalnu zaštitu, zaštitu civilnih žrtava rata i zaštitu porodice sa djecom kako na Kantonalnom, tako i na federalnom nivou, zbog adekvatnog nadzora nad provođenjem zakona iz ovih oblasti, odnosno zaštite ljudskih prava ranjivih grupa stanovništva (djeca bez roditeljskog staranja, lica s invaliditetom, starijih lica i drugi).
- Intenzivirati aktivnosti na stabilnom modelu finansiranja rada JU Centar za djecu i odrasle osobe s posebnim potrebama Zeničko-dobojskog kantona od strane gradova/općina Kantona s obzirom na značaj djelovanja ove ustanove za djecu s

teškoćama u razvoju i lica s invaliditetom i njihove porodice u svim lokalnim zajednicama;

- Intenzivirati postupanja u saradnji sa Federalnim zavodom za PIO/MIO - KAS Zenica i JU Penzionerski dom sa stacionarom Zeničko-dobojskog kantona s ciljem produženja Ugovora o ustupanju poslovnog prostora objekta „Penzionerski dom“;
- Intenzivirati aktivnosti u saradnji sa lokalnim zajednicama s ciljem integrisanja usluga kućne njege i pomoći u kući za starije osobe bez porodičnog staranja i osobe s invaliditetom;
- Podsticati lokalne zajednice na otvaranje dnevnih centara za osobe bez porodičnog staranja, osobe treće životne dobi i osobe s invaliditetom;
- Unapređivati saradnja resornih ministarstava i svih centara/službi na pružanju podrške u radu informacionog sistema „SOTAC V2“;
- Održavati dobru saradnju na svim nivoima vlasti sa institucijama i ustanova socijalne zaštite, zdravstva, obrazovanja i drugim sektorima, te organizacijama civilnog društva, s ciljem ostvarivanja bolje zaštite stanovnika Kantona u oblastima socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom;
- Nastaviti saradnju sa stranim organizacijama, ambasadama i drugim nivoima vlasti s ciljem obezbjeđenja donatorskih sredstava za jačanje usluga u oblastima socijalne zaštite i zaštite porodice sa djecom, kao i razmjene iskustava, te primjene novih metoda, usluga i pristupa u radu;
- Podržavati jačanje kadrovskih i materijalno-tehničkih kapaciteta centara/službi, te planirati budžetska sredstva za integrisanje usluge savjetovališta za brak i porodicu pri centrima za socijalni rad;
- Unaprijediti materijalno-tehničke i kadrovske kapacitete Ministarstva, radi efikasnijeg i kvalitetnijeg izvršavanja poslova za široki dijapazon prava i potreba građana na području Zeničko-dobojskog kantona;
- Kontinuirano vršiti nadzor nad stručnim radom ustanova socijalne zaštite.

Zenica, maj 2020. godine

